

Podpora rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací v oblasti Moravské Kopanice

Dominika Hanáčková

Bakalářská práce
2021

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Akademický rok: 2020/2021

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Dominika Hanáčková**
Osobní číslo: **M190654**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **Kombinovaná**
Téma práce: **Podpora rozvoje kulturních aktivit neziskových organizací
v oblasti Moravské Kopanice**

Zásady pro vypracování

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Představte základní východiska oblasti kultury ve vztahu k lokálnímu rozvoji.

II. Praktická část

- Představte socioekonomickou analýzu oblasti Moravské Kopanice a zhodnoťte současný stav aktivit neziskových organizací.
- Identifikujte základní rozvojové problémy a příležitosti pro rozvoj aktivit oblasti Moravské Kopanice.
- Navrhněte doporučení na podporu kulturních aktivit neziskových organizací v oblasti Moravské Kopanice a následně vyhodnoťte možná rizika.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Forma zpracování bakalářské práce: Tištěná/elektronická

Seznam doporučené literatury:

- ANHEIER, Helmut. *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. 2nd edition. Abington, Oxon: Routledge, 2014, 450 p. ISBN 978-0415-550-46-8.
- BAČUVČÍK, Radim. *Marketing kultury: divadlo, koncerty, publikum, veřejnost*. Zlín: VeRBuM, 2012, 198 s. ISBN 978-80-8759-917-0.
- BERNARD, Josef. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství: Sociologický ústav AV ČR, 2011, 236 s. ISBN 978-80-7419-069-8.
- ERTŮRK, Eylem (ed.). *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*. Brno: Praha: Barrister and Principal; Institut umění – Divadelní ústav, 2016, 146 s. ISBN 978-80-7485-094-3.
- O'BRIEN, Dave. *Kulturní politika: management, hodnoty a modernita v kreativních průmyslech*. Brno: Barrister and Principal, 2015, 262 s. ISBN 978-80-7008-356-7.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Lukáš Danko, Ph.D.**
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva

Datum zadání bakalářské práce: **15. ledna 2021**
Termín odevzdání bakalářské práce: **18. května 2021**

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s přípustí-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 18. 8. 2021

Jméno a příjmení: Dominika Hanáčková

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Bakalářská práce se věnuje rozvoji kulturních aktivit neziskových organizací v oblasti Moravské Kopanice, které jsou známé pro své kulturní bohatství. Bakalářská práce se rozděluje na teoretickou a praktickou část. Teoretická část vychází z odborné literatury, internetových zdrojů a zaměřuje se na charakteristiku základních pojmů místního a udržitelného rozvoje, na neziskové organizace, na kulturu a kulturní politiku. Praktická část zahrnuje socioekonomickou analýzu, SWOT analýzu, rozhovory s místními obyvateli a dotazníkové šetření. Na základě těchto šetření jsou navrženy kulturní aktivity na podporu rozvoje jednotlivých kopaničářských obcí.

Klíčová slova: rozvoj, kulturní aktivity, neziskové organizace, oblast Moravské Kopanice, dotazníkové šetření

ABSTRACT

The bachelor's thesis deals with the development of cultural activities non-profit organizations in the Moravian Kopanice, which are known for their cultural wealth. The bachelor thesis is divided into theoretical and practical part. The theoretical part is based on professional literature and focused on the characteristics of basic concepts, non-profit organizations, culture and cultural policy. The practical part includes a socio-economic analysis, SWOT analysis, interviews with local people and a questionnaire survey. Based on these surveys, cultural activities are proposed to support the development of Kopanica communities.

Keywords: development, cultural activities, non-profit organizations, area Moravské Kopanice, questionnaire

Srdečně děkuji vedoucímu práce Lukáši Dankovi, Ph.D. za odborné vedení bakalářské práce a poskytnutí cenných rad.

Děkuji své babičce Jindřišce Hanáčkové, rodačce z Moravských Kopanic, za živé vzpomínky, které mi byly inspirací k vytvoření mé bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala rodině, přátelům za jejich podporu a v neposlední řadě všem respondentům.

„Ti, kteří tančí, se zdají býti šílení pro ty, kteří hudbu neslyší.“ Friedrich Nietzsche

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I <i>TEORETICKÁ ČÁST</i>	11
1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ MÍSTNÍHO ROZVOJE	12
1.1 MÍSTNÍ (LOKÁLNÍ) ROZVOJ	12
1.1.1 Ministerstvo pro místní rozvoj	13
1.1.2 Ústav územního rozvoje	13
1.2 UDRŽITELNÝ ROZVOJ	14
2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE VE VZTAHU KE KULTUŘE	16
2.1 CHARAKTERISTIKA NEZISKOVÉ ORGANIZACE	16
2.2 DĚLENÍ NESTÁTNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	17
2.3 ZALOŽENÍ VYBRANÝCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	18
2.4 FINANCOVÁNÍ NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	19
3 KULTURA A KULTURNÍ POLITIKA	21
3.1 CHARAKTERISTIKA KULTURY	21
3.2 KULTURNÍ DĚDICTVÍ	22
3.2.1 UNESCO	22
3.2.2 Česká republika a UNESCO	23
3.3 TRADIČNÍ LIDOVÁ KULTURA	24
3.4 LOKÁLNÍ KULTURA	24
3.4.1 Hmotné prvky lokální kultury	25
3.4.2 Nehmotné prvky lokální kultury	27
3.5 KULTURA A MARKETING	27
3.5.1 Ekonomický systém kultury a jeho marketingové prostředí	28
II <i>PRAKTICKÁ ČÁST</i>	29
4 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE	30
4.1 OBLAST MORAVSKÉ KOPANICE	30
4.2 VYMEZENÍ OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE	31
4.3 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH OBCÍ	32
4.4 POČET OBYVATEL A NEZAMĚSTNANOST V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH	33
4.5 EKONOMICKÁ SITUACE MORAVSKÝCH KOPANIC	33
4.5.1 Rozpočet na rok 2020 a jeho plnění	33
4.5.2 Schválený rozpočet na rok 2021	34
4.5.3 IS Kopanice	38
4.5.4 ZO ČSOP Moravské Kopanice	38

4.5.5	Regionální rozvojová agentura Bílé Karpaty	38
5	VÝCHODISKA MÍSTNÍ KULTURY V OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE	40
5.1	VYBRANÉ KULTURNÍ AKTIVITY A PAMÁTKY V JEDNOTLIVÝCH OBCÍ	40
5.1.1	Starý Hrozenkov	40
5.1.2	Vápenice	42
5.1.3	Žitková	43
5.1.4	Vyškovec	43
5.1.5	Lopeník	44
5.2	VYBRANÍ KULTURNÍ AKTÉŘI V MORAVSKÝCH KOPANICÍCH	46
6	SWOT ANALÝZA	48
7	SHRNUTÍ SOUČASNÉHO STAVU KULTURNÍCH AKTIVIT V OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE	50
7.1	DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ	50
7.2	ROZHOVORY S OBYVATELI MORAVSKÝCH KOPANIC	58
8	NÁVRH PROJEKTU NA PODPORU MÍSTNÍ KULTURY V OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE	61
8.1	PROJEKT NA PODPORU CESTOVNÍHO RUCHU A KULTURNÍCH AKTIVIT	61
8.1.1	Návrh č. 1	61
8.1.2	Návrh č. 2	62
8.1.3	Návrh č. 3	63
8.1.4	Návrh č. 4	64
8.1.5	Návrh č. 5	65
	ZÁVĚR	66
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	74
	SEZNAM OBRÁZKŮ	75
	SEZNAM TABULEK	76

ÚVOD

Marcus Garvey jednoho dne prohlásil „*Lid bez znalosti své historie, původu a kultury, je jako strom bez kořenů.*“ Z tohoto důvodu jsem si vybrala Moravské Kopanice, ve kterých se narodila moje babička a které vynikají historií, tradicemi, zvyky; kulturou.

Bakalářská práce se rozděluje na teoretickou část a praktickou část. Teoretická část je rozdělena na tři kapitoly, jejímiž zdroji jsou odborné knihy a internetové zdroje. První kapitola charakterizuje základní pojmy místního rozvoje, zaměřila jsem se především na místní a udržitelný rozvoj. Ve druhé kapitole se věnuji neziskovým organizacím ve vztahu ke kultuře. Charakterizují neziskové organizace, rozděluji je a popisují založení vybraných neziskových organizací a jejich financování. Zmiňuji zde občanská sdružení, nadace, nadační fondy. Třetí kapitola je zaměřena na kulturu a kulturní politiku, charakterizují kulturu, představují kulturní dědictví, UNESCO, tradiční lidovou kulturu, lokální kulturu a kulturu z pohledu marketingu.

Praktická část bakalářské práce je rozdělena do pěti kapitol. První kapitolou je socioekonomická analýza, ve které je zahrnuta historie, ale především současný stav Moravských Kopanic. Oblast se skládá z pěti obcí – Starý Hrozenkov, Vápenice, Žitková, Vyškovec a Lopeník. Věnuji se vymezení oblasti Moravských Kopanic, základní charakteristice jednotlivých kopaničářských obcí a ekonomické situaci.

Druhá kapitola praktické části zachycuje východiska místní kultury, popisuje vybrané kulturní aktivity, památky v jednotlivých obcích a kulturní aktéry působící v Moravských Kopanicích. Třetí kapitola obsahuje SWOT analýzu, ve které jsou analyzovány slabé a silné stránky, příležitosti a hrozby pro oblast Moravských Kopanic.

Součástí bakalářské práce je sběr dat pomocí dotazníkového šetření, kterého se zúčastnili převážně obyvatelé z okolí Moravských Kopanic. Pro sběr dat týkajících se místních obyvatel jsem zvolila metodu rozhovorů. Na závěr bakalářské práce navrhuji pět kulturních aktivit, které podpoří rozvoj kopaničářských obcí. Aktivity jsou navrženy jednak pro kulturní rozvoj, ale také pro zlepšení ekonomické situace v kopaničářských obcích.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cíle

Bakalářská práce je zaměřena na podporu rozvoje kulturních aktivit všech kopaničářských obcí. Mým účelem je objektivně a detailně popsat současnou kulturní situaci ve všech obcích Moravských Kopic. Zaměřím se především na východiska místní kultury. Hlavním cílem mé bakalářské práce je navrhnout pro každou kopaničářskou obec kulturní aktivitu, která by přispěla ke kulturnímu rozvoji, ale zároveň nenarušila specifickou jednotlivých obcí.

Metody

Bakalářská práce se rozděluje na teoretickou a praktickou část. V teoretické části budu vycházet především z knižních a internetových zdrojů. V praktické části pro analýzu současného stavu použiji socioekonomickou analýzu. Na základě socioekonomické analýzy a rozhovorů s místními obyvateli vytvořím SWOT analýzu, která bude zachycovat silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby. Výstupem praktické části bude kvantitativní šetření, které bude zaměřeno především na obyvatele z okolí Moravských Kopic. Druhým výstupem bude kvalitativní šetření s místními obyvateli. Závěrem mé praktické části budou návrhy na rozvoj kulturních aktivit.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 CHARAKTERISTIKA ZÁKLADNÍCH POJMŮ MÍSTNÍHO ROZVOJE

První kapitola je zaměřena na charakteristiku základních pojmů místního (lokálního) rozvoje. Představím především charakteristiku rozvoje, která bude čtenáři sloužit k uvedení do problematiky místního a udržitelného rozvoje. Rozvoj má za cíl zlepšit původní stav, je opakem stagnace.

1.1 Místní (lokální) rozvoj

Místní (lokální) rozvoj nebo ze širšího pohledu jej lze nazvat **rozvojem regionálním** je využíván především ve veřejné správě. Jedná se o neustálý proces. Pojem místní rozvoj se mnohdy vztahuje k institucím (např. Ministerstvo pro místní rozvoj). Naplňování, zajišťování regionálního a lokálního rozvoje je stavem žádoucím, naopak ustrnutí či pokles je stavem nežádoucím. Pojem *rozvoj* nejčastěji značí růst, pozitivní změnu. Mezi hlavní cíle místního (ze širšího hlediska regionálního rozvoje) patří kvalita života obyvatel, zaměstnanost, rozvoj služeb, bezpečí obyvatel, vzdělávání a podobně.

Rozvoj lze z ekonomického hlediska charakterizovat jako „*zvyšování konkurenceschopnosti a výkonnosti regionální či lokální ekonomiky*.“ (Bernard, 2010, s. 17) Ekonomický přístup je významný a mezi jeho základní ukazatele řadíme HDP na hlavu, výši mezd, míru nezaměstnanosti a ekonomický agregát. (Bernard, 2010, s. 17)

Damborský rozlišuje dvojí pojetí regionálního rozvoje, praktický a akademický.

Praktický přístup vnímá regionální rozvoj jako dovednost ke zvyšování potencionálu daného regionu pomocí prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využívání přírodních zdrojů. Praktický přístup se projevuje například v úrovni životního prostředí. Míru potencionálu regionu lze klasifikovat pomocí míry nezaměstnanosti, výše průměrné mzdy atd.

Akademický přístup rozumí regionální rozvoj jako aplikaci vědních oborů, např. ekonomie, sociologie a geografie. Toto pojetí je nazýváno *regionalistikou*. Oba přístupy spolu souvisejí a prolínají se. (Wokoun a kol., 2008, s. 11-14)

1.1.1 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) bylo zřízeno s účinností od 1. listopadu 1996 se sídlem na Staroměstském náměstí v Praze. Je ústředním orgánem veřejné správy a působí v následujících oblastech:

- Regionální politika,
- politika bydlení,
- rozvoj domovního a bytového fondu,
- nájem bytů a nebytových prostor,
- územní plánování a stavební řád,
- vyvlastnění,
- investiční politiky,
- cestovní ruch,
- pohřebnictví. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2021)

Obrázek 1 Logo Ministerstva pro místní rozvoj ČR, Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2021

1.1.2 Ústav územního rozvoje

Ministerstvo pro místní rozvoj zřizuje Ústav územního rozvoje (ÚÚR) a je organizační složkou státu. Je zaměřeno např. na územní plánování, územní rozvoj a regionální politiku. Ústav územního rozvoje byl založen v roce 1994 a jeho činnost je vymezena následovně:

- Zpracování podkladů pro operativní činnost MMR,
- metodická, konzultační činnost a řešeršní činnost,
- studijní, informační, dokumentační a publikační činnost,
- příprava podkladů pro legislativu,
- tvorba informačních systémů,

- organizace mezinárodního odborného styku a účast na mezinárodních organizacích,
- vypořádání práv a povinností zrušených inženýrských organizací v ČR. (Ústav územního rozvoje, © 2001-2021)

1.2 Udržitelný rozvoj

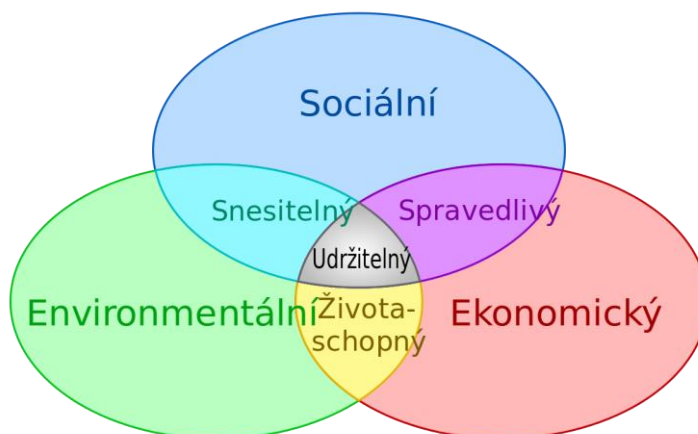
Udržitelný rozvoj má za cíl snížit nebo dokonce zlikvidovat negativní projevy dosavadního rozvoje lidské společnosti. Dřívější i dnešní ekonomický vývoj má za následek nevratné ničení naší planety (např. nadměrné čerpání přírodních zdrojů).

Udržitelný rozvoj se nezaměřuje pouze na ekonomický růst, ale také na sociální a environmentální. Rozlišujeme tři pilíře udržitelného rozvoje, které byly zavedeny ve studii *Naše společná budoucnost*. Pilíře byly rozvinuty na Konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji, která se konala v roce 1992 v Rio de Janeiru.

Ekonomický pilíř zahrnuje všechny hospodářské činnosti ve společnosti, vzájemné působení mezi nimi a životním prostředím. Uchopení ekonomického pilíře patří k nejdiskutovanějším a největším problémům udržitelného rozvoje.

Environmentální pilíř představuje důležitost ekosystémů, jejich služeb a ocenění (duchovní a materiální). Životní prostředí není neomezené, tudíž jeho rozvoj je omezen. Environmentální pilíř je ovlivněn pilířem sociálním a ekonomickým.

Sociální pilíř má za úkol snižovat společenské rozdíly (např. odstraňování chudoby, stejný přístup k lékařství a hygieně, odstraňování diskriminace, rasismu, xenofobie). (Ministerstvo životního prostředí, © 2008-2020)

Obrázek 2 Pilíře udržitelného rozvoje, Zdroj: Ministerstvo životního prostředí, © 2008-2020

Cíle udržitelného rozvoje

Na obrázku lze vidět 17 cílů, které byly odsouhlaseny všemi členskými státy OSN, které si daly za cíl dosáhnout lepší a udržitelnější budoucnosti. Cíle jsou stanoveny na 15 let (2015-2030).

- Konec chudoby,
 - konec hladu,
 - zdraví a kvalitní život,
 - kvalitní vzdělání,
 - rovnost mužů a žen,
 - pitná voda, kanalizace,
 - dostupné a čisté energie,
 - důstojná práce a ekonomický růst,
 - průmysl, inovace a infrastruktura,
 - méně nerovností,
 - udržitelná města a obce,
 - odpovědná výroba a spotřeba,
 - klimatická opatření,
 - život ve vodě,
 - život na souši,
 - mír, spravedlnost a silné instituce,
 - partnerství ke splnění cílů.
- (UNICEF, © 2021)

Obrázek 3 Cíle udržitelného rozvoje, Zdroj: UNICEF, © 2021

2 NEZISKOVÉ ORGANIZACE VE VZTAHU KE KULTUŘE

Druhá kapitola představuje neziskové organizace ve vztahu ke kultuře. Zaměřuji se na charakteristiku neziskové organizace, typologii neziskových organizací, na založení vybraných neziskových organizací a na jejich financování.

2.1 Charakteristika neziskové organizace

Nezisková organizace, jak již plyne z názvu, je organizace, která nevzniká za účelem vytvoření zisku. Pokud neziskové organizace vytvoří zisk, je vložen zpět do organizace a je použit k naplňování poslání neziskové organizace.

„Příčinou vzniku neziskových organizací se stalo právo sdružování, které je i jedním ze základních atributů demokratických států.“ (Stejskal, 2010, s. 8)

Jedná se o institucionalizaci lidí, kteří žijí a spolupracují na organizování společenských věcí a aktivit, eventuálně také na veřejné politice. *„Svoboda sdružování je základním principem demokratického systému a existence neziskových organizací, může zabránit zneužívání státní moci.“* (Stejskal, 2010, s. 8)

Pokud stát není schopen dostatečně efektivně plnit své povinnosti, je možnost, aby stát svěřil vykonávání svého poslání neziskovým organizacím. Výhodou je, že neziskové organizace jsou přímo obeznámeny s aktuálními potřebami občanů, a tudíž jejich aktivity mnohdy přecházejí reakcím veřejné správy (přicházejí s novými prvky, službami a snaží se zdokonalovat v oblastech prospěšných pro občany).

„V neziskových organizacích se lidé vychovávají a motivují pro společné, veřejně prospěšné potřeby a cíle, učí se občanské uvědomělosti a sounáležitosti.“ (Stejskal, 2010, s. 8)

Dobrovolná práce je činnost, která je významná pro neziskový sektor a je vykonávána pro prospěch lidí, nepovinně a bez nároku na odměnu. Přínosem pro dobrovolníky jsou nové zkušenosti a znalosti, smysluplná náplň života, seberealizace a pro neziskovou organizaci je přínosem úspora finančních prostředků.

Cílem neziskové organizace, díky jejímu poslání, je *„snaha změnit jednotlivce i společnost.“* (Stejskal, 2010, s. 8) Cíle neziskové organizace jsou jasně stanoveny a zaměřují se na specifické skupiny klientů. (Stejskal, 2010, s. 8-9)

2.2 Dělení nestátních neziskových organizací

Dělení neziskových nestátních organizací přispívá k pochopení problematiky neziskového sektoru nejen na území České republiky. Definice neziskového sektoru není pro všechny teoretiky zabývající se neziskovými organizacemi shodná, snaží se o ucelenou formulaci pomocí několika kritérií:

Dle globálního charakteru

Klasifikace pomocí globálního charakteru vysvětluje rozdíl mezi organizací veřejně prospěšnou a organizací vzájemně prospěšnou.

- **Organizace veřejně prospěšné** (Public Benefit Organizations – PBO) mají za úkol především uspokojení potřeb široké veřejnosti. Patří mezi ně organizace zaměřené na ekologii, zdravotnictví, vzdělávání atd.
- **Organizace vzájemně prospěšné** (Mutual Benefit Organizations – MBO) naopak nemá za cíl uspokojit širokou veřejnost, ale má za úkol uspokojit zájmovou skupinu. Zájmy skupiny však musejí být korektní se společností a v souladu se zájmem ostatních občanů. Patří mezi ně kulturní aktivity, profesní zájmy apod. (Stejskal, 2012, s. 25-26)

Dle realizované činnosti

Dle realizované činnosti můžeme nestátní neziskové organizace rozdělit do tří kategorií:

- **Mezinárodní klasifikace neziskových organizací – ICNPO**
- **Systém klasifikace netržních činností OSN – COPNI**
- **Odvětvová klasifikace ekonomických činností – OKEČ** (Frič, 2001, s. 134-136)

Dle finančního rámce

- Organizace financované plně z rozpočtů veřejných
- Organizace financované z rozpočtů veřejných (příspěvkové organizace, ale také některé náboženské společnosti atd.)
- Organizace financované z různých zdrojů (granty, dary atd.)
- Organizace financované v první řadě z vlastních zdrojů, které jsou výsledkem jejich činnosti (Rektořík, 2001, s. 41)

Dle neziskových organizací na státní a nestátní

- **Státní (veřejné, vládní) neziskové organizace** – podílí se na fungování veřejné správy, která se účastní na zkvalitňování úrovně státu, regionu nebo obce. Vládní neziskové organizace nemají za cíl rozdělovat svůj zisk z podnikání mezi členy organizace. Řadíme zde organizační složky a příspěvkové organizace. (Škarabelová, 2005, s. 26-27)
- **Nestátní (občanské, soukromé, nevládní) neziskové organizace** – Salamon a Anheierem navrhli nový přístup k definování nevládních neziskových organizací. Jejich definice se skládá z pěti bodů a je využívána v mezinárodních srovnávacích výzkumech. V České republice mezi nestátní neziskové organizace řadíme občanské sdružení, nadace, nadační fondy, církve apod.

1. Organizovanost (organized)
2. Soukromý charakter (private)
3. Neziskovost (non-profit)
4. Samospráva (self-governing)
5. Dobrovolnost (voluntary) (Škarabelová, 2002, s. 7)

2.3 Založení vybraných neziskových organizací

Občanské sdružení

Občanské sdružení „je sdružení fyzických a právnických osob za účelem realizace společného zájmu (má nenáboženský, nepolitický a nepodnikatelský charakter).“ (Boukal, 2007, s. 22)

Založení občanského sdružení upravuje *Zákon o sdružování občanů č. 83/1990 Sb.* Ministerstvo vnitra registruje občanské sdružení a k registraci je potřeba žádost a dvě stanovy (základní ustavující dokument, který je důležitou podmínkou při registraci). K založení je potřeba vytvořit přípravný výbor, který se skládá nejméně ze tří občanů České republiky, z nichž alespoň jeden je starší 18 let. Jejich úkolem je vypracovat stanovy a podat návrh k registraci. V žádosti jsou uvedeny povinné informace (název a sídlo zakládaného sdružení, cíle a jméno, příjmení a adresa a rodné číslo členů přípravného výboru, včetně zmocněnce, který je oprávněn jednat). Stanovy mají rovněž své povinné údaje (název, sídlo, cíle sdružení, práva a povinnosti členů), nesmějí chybět podpisy členů přípravného výboru.

Zahájení registrace je dnem, kdy je na ministerstvo doručen příslušný návrh, který však obsahuje všechny povinné náležitosti. Pokud je vše v pořádku, registrace se provede do 10 dnů. V případě, že je registrace odmítnuta, je možnost odvolat se do 60 dnů k Vrchnímu soudu.

Nadace

Nadace „je účelové sdružení majetku k dosažení obecně prospěšného cíle, který zřizuje právnická nebo právně způsobilá fyzická osoba.“ (Boukal, 2007, s. 23) Založení nadace upravuje *Zákon č. 227/1997 Sb. o nadacích a nadačních fondech*. Krajský úřad registruje nadaci a k registraci je potřeba žádost a návrh na zápis do nadačního rejstříku, nadační listinu, čestná prohlášení členů správní a dozorčí rady nebo revizora, výpisy z rejstříků trestů těchto osob, podpisové vzory oprávněných osob, doklad o splacení peněžitého vkladu zřizovatelů, doklad o právní subjektivitě právnické osoby...). Nadační jmění je stanoveno minimální částkou 500 000 Kč.

Zřizuje se formou notářského zápisu nebo závětí, pokud je zřizovatel pouze jeden, v případě, že je zřizovatelů více, uzavírá se mezi nimi smlouva. Na krajský úřad, ve které bude sídlit budoucí nadace, je podán návrh na zřízení nadace. Jedná se o komplikovaný proces, kterému musí být věnována náležitá pozornost, neboť obsahuje velké množství listin, které jsem již zmínila výše. (Boukal, 2007, s. 22-29)

Nadační fond

Založení nadačního fondu funguje na podobném principu jako u založení nadace, s výjimkou určení výše nadačního jmění (u nadačního fondu není stanovena minimální výše nadačního jmění). Nadační jmění je však výhodou, neboť žádosti bez nadačního jmění jsou brány jako problematické. (Boukal, 2007, s. 22-29)

2.4 Financování neziskových organizací

Neziskové organizace mají své poslání, k jehož naplnění potřebují finanční prostředky. Financování je klíčovou otázkou a z toho důvodu neziskové organizace vytvářejí strategii, která vede k dlouhodobému zajištění organizace finančními zdroji, vyhovující je, pokud organizace vytvoří strategii, která vede k trvalému zajištění.

Tvoření strategie probíhá tak, že se neziskové organizace oslovují subjekty, které se chtějí ve větší i menší míře podílet na naplňování jejich poslání. Je důležité, aby subjekty, které osloví, správně pochopily poslání a cíle organizace. Zde se setkáváme s konkurenčním

prostředním a je nezbytné, aby nezisková organizace měla více zdrojů. To má za následek rostoucí význam koalic, které neziskové organizace vytvářejí, aby stabilizovaly finanční zdroje. (Boukal, 2007, s. 35-38)

Financování nestátních neziskových organizací v České republice

V České republice mezi základní zdroje financování patří:

- Veřejné rozpočty,
- vlastní podnikatelské aktivity,
- granty,
- zdroje z nadací,
- příjmy od dárců,
- sponzorské příspěvky,
- příjmy z loterie,
- zahraniční finanční zdroje.

Veřejné rozpočty patří k nejvýznamnějším finančním zdrojům, ministerstva poskytují dotace, které mají pro řadu neziskových organizací podstatný význam. Významné částky jsou mimo jiné přispívány i z rozpočtů samospráv. (Boukal, 2007, s. 15-20)

3 KULTURA A KULTURNÍ POLITIKA

Třetí kapitola představuje kulturu a kulturní politiku. Je zaměřena na charakteristiku kultury, na kulturní dědictví, UNESCO, vztah České republiky a UNESCO, na tradiční lidovou kulturu, lokální kulturu. Představila jsem zde i vztah kultury a marketingu.

3.1 Charakteristika kultury

Pojem „kultura“ je velmi složitý pro charakterizování, ačkoliv se jeho uchopitelnost na první pohled nemusí zdát být tak složitá. Kultura nás obklopuje téměř celý společenský život.

„Kultura je podle obvyklé definice spojována s lidskou potřebou členství v dané společnosti, je jejím společným bohatstvím a vymezuje její identitu. Scruton k této definici přidal upřesnění na přijatou vlastnost otvírající srdcem mysl a smysly jejich příjemců intelektuálnímu a uměleckému dědictví.“ (Nekolný, 2014, s. 14)

Kultura a kulturní aktivity jsou v dnešní době nedílnou součástí měst, neboť slouží k podpoře rozvoje. Městský rozvoj pracuje s pojmy městská ekonomika a kulturní potřeba. (Richards, Palmer, 2010, s. 2-3)

Vrátím-li se do minulosti, do dob viktoriánských, lze kulturu spojovat s mravním povznesením a duchovním rozvojem. Později, v šedesátých letech devatenáctého století se v kultuře začíná uplatňovat antropologické myšlení, nad kulturou se začíná přemýšlet jako nad pojmem spojeným s aktivitami a způsobem života určité komunity. Pojem *kultura* lze rozřadit do čtyř jednotlivých kategorií, které rozlišuje M. Rasen.

První význam se dnes uplatňuje v ekonomice zemědělství a týká lidských aktivit; snaha ekonomicky organizovat přírodní potenciál. Do prvního významu lze zařadit především pěstování rostlin, chov stád, kulturu zemědělské výroby; obecně kulturu zemědělství a využití půdního fondu.

Druhý význam se využívá v pedagogice, vědě či výzkumu a je vztažen k tzv. *socializaci*, aneb vzdělávání, výchově a začleňování člověka do společnosti pomocí péče o jedincův fyzický a psychický rozvoj.

Třetí význam spojujeme s politickou kulturou, kulturním jednáním a komunikací. Vztahuje se ke kvalitě mezilidských vztahů, především k jejich zlepšování či zdokonalování. Rozlišujeme zde pojmy: ohleduplnost, vkus, elegance a tzv. pojmy barbarství.

Čtvrtý význam zobrazuje duchovní, náboženskou kulturu a ideologie. Dnes, v moderní společnosti, je spojena s náboženským vyznáním, s církví a duchovním hnutím, ale také s náboženskými sektami, extremistickými a etnickými skupinami. (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 8-10)

3.2 Kulturní dědictví

Kulturní dědictví je definováno jako „*konfigurace kulturních prvků, tj. artefaktů, sociokulturních regulativů (zejména hodnot, norem a kulturních vzorců) a idejí, jež jsou jako trvalé kolektivní vlastnictví a všeobecně sdílený výsledek materiální a duchovní činnosti členů určité kultury předávány následujícím pokolením jako specifický typ dědictví.*“ (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 23)

3.2.1 UNESCO

Akronym UNESCO je zkratkou sousloví *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization*, v překladu do českého jazyka znamená tedy Organizaci Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu. Organizace vznikla 16. listopadu v roce 1945 v Londýně, součástí je 195 členů, 8 přidružených a více než 50 poboček po celém světě. Ústřední sídlo organizace se nachází v Paříži. (United Nations, © 2021, UNESCO, © 2021)

Hlavním důvodem vzniku organizace byly zkušenosti z druhé světové války a především zajištění, aby se v budoucnu již nikdy podobné „hrůzy“ neopakovaly. Hlavním úkolem organizace je udržení světového, mezinárodního míru pomocí „*spolupráce v oblasti výchovy, vědy a kultury a prosazováním úcty k lidským právům a právnímu řádu.*“ (Kučová, 2009, s. 11)

Organizace se skládá ze tří hlavních orgánů: Generální konference UNESCO, Výkonná rada UNESCO a Sekretariát. UNESCO působí ve čtyřech hlavních sektorech, první tři již plynou z názvu: vzdělávání, věda a kultura. Čtvrtým sektorem je komunikace a informace. (Kučová, 2009, s. 11-15)

Obrázek 4 Logo UNESCO, Zdroj: United Nations, © 2021

3.2.2 Česká republika a UNESCO

Ačkoliv je Česká republika menším státem, koncentrace památek v České republice naopak patří k největším na světě. Do českého kulturního dědictví UNESCO patří šestnáct hmotných památek a sedm nehmotných.

Hmotné památky:

- Historické jádro Prahy
- Historické jádro Českého Krumlova
- Historické jádro Telče
- Poutní kostel sv. Jana Nepomuckého na Zelené hoře
- Kutná Hora: historické jádro města s kostelem sv. Barbory a katedrálou Panny Marie v Sedlci
- Lednicko-valtický areál
- Historická vesnice Holašovice
- Zahrady a zámek v Kroměříži
- Zámek v Litomyšli
- Sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci
- Vila Tugendhat v Brně
- Židovská čtvrť a bazilika sv. Prokopa v Třebíči
- Hornický region Erzgebirge, Krušnohoří
- Krajina pro chov koní v Kladrubech
- Západočeský lázeňský trojúhelník
- Jizerskohorské bučiny (České dědictví UNESCO, © 2021)

Nehmotné památky:

- Slováký Verbuňk
- Masopust
- Sokolnictví

- Jízda králů
- Loutkářství
- Modrotisk
- Foukané vánoční ozdoby (České dědictví UNESCO, © 2021)

3.3 Tradiční lidová kultura

Již v minulosti byla tradiční lidová kultura podstatným zdrojem národní kultury a tradic. Lidová kultura je důležitým prvkem historie každého území, avšak od 20. století se lidové tradice vytrácejí, dokonce mizí. O ochranu kulturního dědictví usiluje organizace UNESCO pomocí svého plánu z oblasti kultury. Nemateriální dědictví, do kterého spadá tradiční lidová kultura, je ohroženo nejvíce. Jediný platný mezinárodní dokument je *Doporučení o ochraně tradiční a lidové kultury* z roku 1989. (Národní ústav lidové kultury, © 2021)

Tradiční lidovou kulturu lze rozdělit na dvě části. Od 18. století do poloviny 19. století hovoříme o tzv. venkovské kultuře, která představuje první část tradiční lidové kultury. Druhou částí je soudobá lidová kultura a soudobý folklór, kterou tvoří amatérští umělci v posledních desítkách let. Lidová kultura se předává z generaci na generaci, patří mezi ni například lidová slovesnost, tanec, hudba, hry, obřady, tradice a zvyky.

Etnografové k vymezení lidové kultury používají dvě hlediska: produkční a recepční. **Produkční hledisko** považuje za lidovou kulturu pouze výrobky, které si obyvatelé vyrobili sami nebo dílo, které bylo vyrobeno uvnitř venkovské komunity. Produkční hledisko se vyznačuje především originalitou, specifičností a autonomií.

Recepční hledisko považuje za lidovou kulturu jednak výrobky, které jsou zmíněny v prvním hledisku, ale také výrobky, které jsou převzaty odjinud. Převzaté výrobky zlidoví a stanou se součástí jejich života. (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 27-30)

3.4 Lokální kultura

Lokální kulturu lze zjednodušeně definovat jako „stav kultury a jejich složek v prostorově omezeném rámci a čase.“ (Zemánek, 2003, s. 125)

Pojem lokální kultura „fixuje fakt plurality kultur. Jeho základní gnoseologickou funkcí je vést hraniční čáru mezi odlišnými způsoby kulturní adaptace, které si v průběhu dějin vypracovávaly historické pospolitosti obývající různé geografické regiony. Kultury lokální

existují jako relativně autonomní, regionálně, časově i prostorově omezené kulturní systémy, které zahrnují artefakty, sociokulturní regulativy (obyčeje, mravy, zákony, tabu) a ideje typické pro členy určitého lokálního společenství. Z reflexe existence kultury lokální byl odvozen kulturní relativismus. Někdy se pojem kultura lokální používá jako synonymum místní kultury v úzkém pojetí regionálních specifik tzv. kulturního života.“ (Soukup, 1993, s. 72)

Lokální kultura je spjata s určitým místem a je tvořena materiálními a nemateriálními kulturními prvky.

Folklór (folk lore – lidové tradice) je označení pro osobité projevy kultury, především pro projevy slovesné (vyprávění, hádanky, pohádky, legendy, říkánky, písničky, zvyky, hry). Lidové výtvořy a aktivity se zachovávaly po předcích a vznikaly dlouhodobě na základě zvyků, které se každoročně opakovaly (Vánoce, Velikonoce, dožínky, masopust), ale také pomocí sociálních obřadů (narození, křest, svatba, pohřeb). K podpoře rozvoje folklóru přispěl osobitý talent, vynalézavost a schopnost improvizace.

Zvyklosti jsou opakující se události, které se díky svému opakování stávají charakteristické pro místní skupinu obyvatel. Zvyky lze rozdělit na *lidové* (vycházejí z původní lidové kultury) a *moderní* (vychází z populární kultury). (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 63-64)

Venkovská a městská lokální kultura

Nelze jednoznačně vymezit hranice mezi venkovskou a městskou lokální kulturou, neboť v dnešní době dochází, zejména v atraktivních městských polohách, k prolínání venkovských a městských území. Avšak hlavním rozdílem je vyšší sociokulturní heterogenita ve městech. Dalším rozdílem je ovlivňování populární kulturou a globalizací, kdežto venkov je nejčastěji zastáncem tradiční lidové kultury. (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 65-66)

3.4.1 Hmotné prvky lokální kultury

Lidová architektura zahrnuje například vnitřní uspořádání zemědělských usedlostí a venkovských obydlí, které jsou oceňovány pro používaný stavební materiál, charakteristický tvar, orientaci domu, zdobení atd. Lidová architektura na určitém území může vytvářet vesnickou památkovou rezervaci, zónu, nebo také může být chráněna (skanzen, muzeum v přírodě).

Sakrální památky představují např. kláštery, kostely, chrámy, katedrály, zvonice. Vymezená místa sakrálních památek nepodléhají náhodě, ale mají svá pravidla (např. kostel je umístěn na vyvýšeném místě).

Funerální památky jsou nejčastěji umístěny na klidném místě na okraji obcí, výjimku mohou tvořit střední a velká města. Mezi funerální památky patří např. hřbitovy, hrobky, kostnice, márnice.

Městská architektura představuje opak lidové architektury např. měšťanské domy, stavby v centrech měst – kašny, radnice, věže). K ochraně městské architektury slouží městské památkové rezervace a zóny.

Panská sídla zahrnují např. tvrze, hrady, zámky, letohrádky, lovecké zámky atd. K panským sídlům lze přidat i dochované zbytky opevnění a hradeb, které jsou odrazem historie našich předků.

Technické a vojenské památky jsou rozsáhlým souborem staveb s historickou hodnotou, ale také hodnotou technologickou. Technické památky mohou vznikat z kováren, papíren, továren, mlynáren, manufaktur a mezi vojenské památky lze zařadit pevnosti, bunkry, katakomby a další dochované opevnění.

Umělecké, uměleckořemeslné a ostatní drobné památky jsou hmotnými objekty, které tvoří jednak samostatná díla, ale také části a doplňky. K uměleckým, uměleckořemeslným a ostatním drobným památkám řadíme především významné i ty méně významné události, pomníky, pamětní desky, zvony, hraniční kameny, milníky.

Drobné artefakty zahrnují hmotné předměty např. lidové kroje. Jedná se o artefakty, které reprezentují nehmotnou kulturu konkrétní lokality či regionu. Dalším drobným artefaktem může být kronika církevní, staré mapy, typická keramika a podobně.

Historické zahrady, parky a arboreta jsou hmotné památky, které se nachází kolem historických budov.

Archeologické památky představují obvykle zasypané a chráněné základy staveb, rondelů, nalezišť a podobně. Lze k archeologickým památkám zařadit i tzv. artefakty.

Genofond flóry a fauny zahrnuje zajímavý prvek lokální a regionální hmotné kultury, jenž je ojedinělým dochovaným genofondem užitkových rostlin a zvířat. Jedná se o staré rostliny a dřeviny, které byly dříve pěstovány ve velkém množství, dnes se již nepěstují.

Kulturní infrastruktura území je materiálně-technická opora pro uskutečnění živé kultury nebo i pro představení kultury lokální. Kulturní infrastruktura představuje např. kulturní dům, kulturní centrum, místní knihovna, místní muzeum atd. Dále ji může tvořit i např. hospoda (v mnoha obcích tvoří místo, kde se zhušťují lidé a probíhají zde společenské interakce), místní obchod, sokolovna, lavičky na náměstí a podobně.

Kulturní organizace a instituce a jejich materiální zázemí zahrnuje především typické budovy jako jsou např. obecní úřad, místní školu, faru. Kulturní organizace a instituce nepředstavují jen samostatné stavby, ale také jejich fungování a naplňování poslání.

Tradiční gastronomie či tradiční výrobní postupy obsahují pokrmy, které jsou součástí lokální kultury, jako jsou např. tradiční slavnostní jídla a jejich tradiční postupy při výrobě, tradiční výrobky a jejich výrobní postupy. (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 68-79)

3.4.2 Nehmotné prvky lokální kultury

Nehmotné prvky představují „neviditelné“ elementy lokální kultury, které jsou tvořeny převládajícím stylem života, nebo také náboženským a společenským životem, tradičními zvyky a podobně.

Převažující způsob života lidí tvoří lokální kulturu a zároveň je jejím důsledkem. Každá kultura je osobitá a odlišuje se tradicemi, zvyky, myšlenkami.

Náboženský život je odrazem historických tradic. V dnešní době se od náboženského života upouští a v některých obcích dokonce zcela vymizel. V takových obcích dochází ke **spolkovému životu**, jehož reprezentanty jsou hasiči, myslivci, zahrádkáři, chovatelé a podobné skupiny.

Tradiční zvyky a oslavy zrcadlí rozsah tradicionality obyvatel. Nejtypičtějším kulturními aktivitami jsou například masopust, vynášení Morany, velikonoční koleda, pálení čarodějnic a podobně.

Ostatní nemateriální složky lokální kultury jsou poslední částí nehmotných lokálních kulturních prvků a patří sem nářečí, lidová slovesnost, pověsti, tance, místní jména atd. (Patočka, Heřmanová, 2008, s. 79-82)

3.5 Kultura a marketing

Vztah marketingu a kultury lze chápat v rovině filozofické, ale také z pohledu marketingového analytika.

Filozofický přístup ke kultuře institucionalizované si klade otázku, do jaké míry by se měly kulturní organizace zabývat marketingem. Posláním kulturních organizací je ochrana kulturních hodnot, péče o umění a zvyšování kulturního povědomí obyvatelstva. Často se jedná o organizace nekomerční, proč se tedy zabývat marketingem, který vznikl ve sféře komerční? Filozofický přístup uvažování je v praxi zajímavý pro neziskové organizace, neboť marketing v neziskových organizacích vzbuzuje nedůvěryhodnost. Neziskový sektor bojuje s pocitem, že marketing způsobuje ztrátu důvěry. Důvodem je vnímání marketingu jako procesu, který se zaměřuje na oslovení velkého množství lidí, snaží se o masovou propagaci a je v rozporu s nekomerčním charakterem neziskových organizací.

Přístup **z pohledu analytika** je odlišný. Výsledný marketingový produkt je vnímán jako atraktivní pro cílovou skupinu, ale analytik je schopen vnímat konkurenci. Vzhledem ke zmíněné konkurenci se analytik snaží na cílovou skupinu zacílit pomocí propagace. Analytik tedy přistupuje ke kulturnímu produktu stejně jako k jakémukoliv jinému produktu. (Bačuvčík, 2012, s. 7)

3.5.1 Ekonomický systém kultury a jeho marketingové prostředí

Činnost kulturních organizací je ovlivněna vnitřním a vnějším prostředím. Pro vnitřní prostředí je charakteristická loajalita pracovníků a jejich rodinných příslušníků k organizaci. Vnější prostředí se dále rozděluje na mikroprostředí, mezzoprostředí a makroprostředí. Mikroprostředí zahrnuje spolupráci s dodavateli a zákazníky, ale také vztah s konkurencí. Do makroprostředí se řadí politické, ekonomické, společenské, kulturní a technologické prostředí. (Bačuvčík, 2012, s. 42)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE

Socioekonomická analýza znázorňuje nynější stav oblasti Moravské Kopanice, vychází z dostupných zdrojů a zachycuje základní informace o oblasti, geografii, demografii, ekonomické a sociální stránce.

4.1 Oblast Moravské Kopanice

Moravské Kopanice jsou specifickou oblastí Moravského Slovácka. Tvoří svébytný národopisný region, který se nachází na moravsko-slovenském pomezí uprostřed chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty. Moravské Kopanice tvoří samostatné kopaničářské obce: Starý Hrozenkov, Vyškovec, Vápenice, Žitková a Lopeník.

Historie

Sociální odlehlost a ekonomická izolovanost zapříčinila dochování velmi starých kulturních jevů. Starý Hrozenkov vznikl ve středověku, ale kopaničářské osídlení se začalo formovat v průběhu 17. a 18. století, docházelo k tzv. *kopaničářské kolonizaci*. Zajímavostí je, že se nejedná o obvyklé obce, ale víceméně o shluk samot a osad. Osady byly osídlovány osadníky z Uher, především Slováci. Někteří byli bezzemci, ale také kočovní pastevcí. Obyvatelé se nazývají Kopaničáři. Název vznikl podle způsobu obdělávání půdy „kopáním“, neboť políčka byla těžce přístupná. Od Kopaničářů byl poté odvozen název Kopanice.

Život tamních lidí, „Kopaničářů“, se vyznačoval skromným způsobem života a tvrdou prací na polích, kde se dříve pěstovala zejména „rež“ neboli žito seté, pšenice a oves. Skromný způsob života se uchoval dodnes, udržují se tradiční řemesla, folklór. (Mikroregion Bojkovsko, © 1998-2021)

Nářečí

Kopanice vynikají specifickým nářečím. Kopaničáři nemluví, ale „rečňují“. Kopaničářské nářečí se podobá spíše jazyku slovenskému, ačkoliv se řadí k moravsko-slováckým dialektům. Vliv na utváření kopaničářského nářečí měla poloha v blízkosti slovenských hranic, ale také místní obyvatelé. Ti jezdili za prací do zahraničí, odkud si „přivezli“ některá slova, která později začleňovali do jejich každodenní mluvy. Na tvoření dialektu se nemalou měrou podíleli také obyvatelé sousedních krajů a zemí. Vzhledem k nižší gramotnosti a

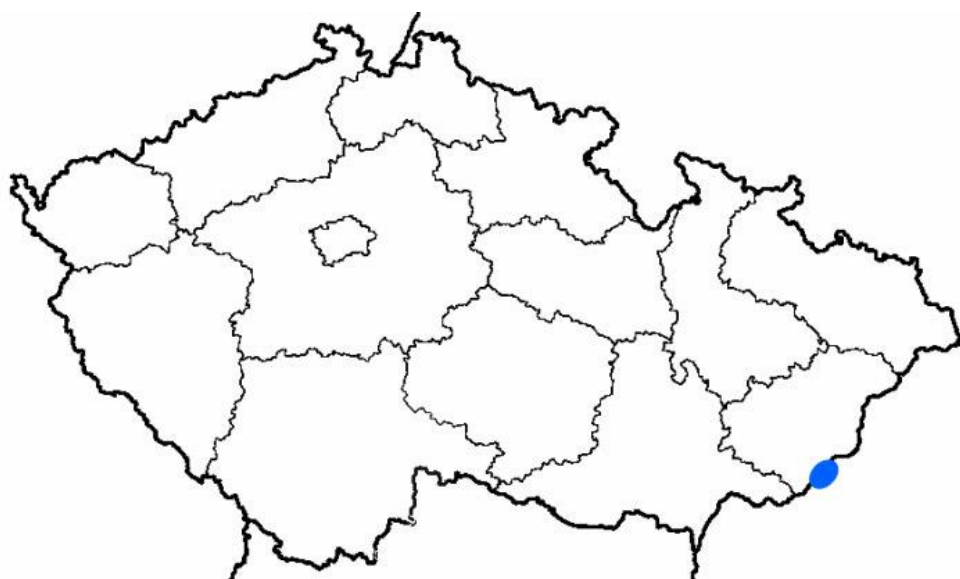
účasti dětí ve školách se nářečí po dlouhou dobu udržovalo. Dnes se již osobité nářečí u Kopaničářů vytrácí a nahrazuje jej slovácký dialekt. (Gajdoši z Kopanic, © 2009)

4.2 Vymezení oblasti Moravské Kopanice

Vymezení obcí spadajících do oblasti Moravských Kopanic není jednoznačné. Moravské Kopanice se skládají z centrální obce Starý Hrozenkov, který tvoří přirozené i správní centrum bývalých kopaničářských osad a dále se skládá z dnes již samostatných okolních obcí: Vápenice, Žitková, Vyškovec a Lopeník, které mají rozptýlené osídlení. Někdy se mezi Kopanice řadí i obce Březová a Strání, a to z důvodu velmi blízkého dialektu.

Moravské Kopanice můžeme vymežit třemi způsoby:

1. **„Hrozenkovské Kopanice“** = Starý Hrozenkov jako centrum a okolní rozptýlené obce – Vápenice, Žitková, Vyškovec a obvykle i Lopeník. Lopeník se od ostatních obcí liší lidovým březovským krojem, ostatní obce mají kroj kopaničářsko-hrozenkovský a dříve obec Lopeník patřila Březové. Moje bakalářská práce vychází z vymezení Hrozenkovských Kopanic.
2. **V širším smyslu** zahrnuje i příhraniční obce Březová a Strání, toto vymezení Kopanic zahrnuje tři centra, a to ve Starém Hrozenkově, Březové a ve Strání.
3. **Dříve** se do Moravským Kopanic zahrnovalo i Hornácko, ale dnes je již vyčleněno z důvodu kulturní svébytnosti. (Gajdoši z Kopanic, © 2009)

Obrázek 5 Poloha Moravských Kopanic v rámci České republiky, Zdroj: Mapa České republiky, © 2021, zpracování vlastní

4.3 Obecná charakteristika jednotlivých obcí

Všechny níže uvedené obce spadají mezi tzv. kopaničářské obce a patří do specifické národopisné oblasti Moravské Kopanice, do Uherskohradištského regionu. Obce vznikly jako kopaničářské osady.

Starý Hrozenkov

Starý Hrozenkov je centrum Moravských Kopanic a jeden z nejvýznamnějších hraničních přechodů mezi Českou a Slovenskou republikou. Obec leží v nadmořské výšce 378 m. n.m., její katastrální výměra je 1 083 ha a pyšní se 805 obyvateli. (Starý Hrozenkov, © 2021)

Vápenice

Toponymum Vápenice je odvozeno od pálení hlíny, činnosti původních obyvatel. Pálené vápno obyvatelé rozváželi prodávat do okolních vesnic. V dnešní době žije ve Vápenicích 194 obyvatel v 65 domech a obec má rozlohu 1 100 ha. (Vápenice, © 2021)

Žitková

Obec Žitková leží severovýchodně od Starého Hrozenkova. V obci žije 171 obyvatel na výměře 6,80 km² v nadmořské výšce 590 m. n. m. I když na stráních, které byly zalíty sluncem se dařilo pěstovat žito, základem pro toponymum Žitková se stalo slovo Žitek neboli život, z důvodu neustálého obnovování území, které bylo pustošeno válkami. Žitková, pohraniční oblast, čelila v historii mnoha bojům, obzvláště tatarským, tureckým a kuruckým nájezdníkům, kdy při jejich nájezdech docházelo k likvidaci obyvatelstva.

Žitková se oproti ostatním obcím liší menším zalesněním, je spíše otevřena slunci. Moravské Kopanice se vyznačují svou izolací a odlehlostí, přispívá k tomu i fakt, že na Žitkové byla elektřina zavedena až v roce 1948 a do roku 1950 nejezdil autobus. (Žitková, © 2015)

Vyškovec

Obec se nachází na dávné stezce do Uher, jako ostatní kopaničářské obce se obec vyznačuje roztroušeností domů a chalup. Toponymum Vyškovec vzniklo podle kopce Vyškovec, dnes už Kykuly. V obci Vyškovec žije 149 obyvatel. (Vyškovec, © 2021)

Lopeník

Obec Lopeník, stejně jako výše zmíněné obce, se nachází v chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty, v průměrné nadmořské výšce 670 m. n. m. V obci žije 237 obyvatel na katastrální ploše 1 253 ha. (Obec Lopeník, © 2015-2020)

4.4 Počet obyvatel a nezaměstnanost v jednotlivých obcích

Počet obyvatel v jednotlivých kopaničářských obcích se od dob před socializací rapidně snížil. Například obec Vyškovec měla více než 600 obyvatel, ale do roku 2008 obyvatelstvo rapidně ubývalo. Lze vidět prudký úbytek obyvatelstva v obci Vyškovec v letech 1900-2009: 1900 (643), 1961 (662), 1970 (532), 1980 (324), 1991 (201), 2008 (145) a 2009 (153).

Kopaničářské obce se vyznačují velkou nezaměstnaností, která v obci Vyškovec v únoru v roce 2010 byla 40 %. Ostatní obce v okrese Uherské Hradiště měly míru nezaměstnanosti cca 11-19 %. (ZO ČSOP Moravské Kopanice, © 2020)

V posledních letech se situace zlepšuje, k 31.12. v roce 2019 byla nezaměstnanost v obci Vyškovec 4,3 %, na Žitkové 6,1 %, Starý Hrozenkov 1,3 %, Vápenice 2,3 % a Lopeník 5,7 %. (Ministerstvo práce a sociálních věcí, © 2021)

Tabulka 1 Počet obyvatel v Moravských Kopanicích k roku 2021, Zdroj: ČSOP Moravské Kopanice, zpracování vlastní

Starý Hrozenkov	Vápenice	Žitková	Vyškovec	Lopeník
873	194	175	149	237

4.5 Ekonomická situace Moravských Kopanic

4.5.1 Rozpočet na rok 2020 a jeho plnění

Rozpočty obcí jsou sestavovány na rozpočtové období neboli na každý kalendářní rok, schvalovány jsou na konci předešlého roku. Tudíž níže zachycené rozpočty na rok 2020 byly schvalovány na konci roku 2019. Rozpočty se rozdělují na příjmy a výdaje, schválené příjmy a výdaje se mohou od skutečnosti lišit.

Příjmy rozpočtu se rozdělují na daňové, nedaňové, kapitálové a přijaté transfery. Daňové příjmy tvoří zpravidla největší část příjmů. Nedaňové příjmy na rozdíl od příjmů daňových mohou obce ovlivnit. Obce nedaňové příjmy ovlivňují svou činností. Kapitálové příjmy tvoří např. prodej dlouhodobého majetku. Přijaté transfery jsou např. dotace nebo jakákoliv forma solidarity, která pomáhá obci finančně hospodařit.

Výdaje rozpočtu se rozdělují na běžné a kapitálové.

Níže uvedená tabulka zachycuje rozpočet a skutečnost za rok 2020, částky jsou uvedeny v tisících. Největší finanční rozdíl se projevil v obci Starý Hrozenkov.

Tabulka 2 Příjmy a výdaje kopaničářských obcí k roku 2020 v tis. Kč, Zdroj: monitor.statnipokladna, zpracování vlastní

Obec	Příjmy konsolidované		Výdaje konsolidované	
	Schválený rozpočet	Skutečnost	Schválený rozpočet	Skutečnost
Starý Hrozenkov	38 129	45 044	37 733	42 525
Vápenice	3 548	4 273	3 548	3 883
Žitková	3 229	3 521	2 982	2 756
Vyškovec	3 588	3 282	3 588	3 024
Lopeník	5 588	6 326	5 688	6 046

Např. Starý Hrozenkov v roce 2020 dosáhl největších příjmů z lesů, hal a ostatních služeb (11 533 tis. Kč), druhým největším příjmem obce byla daň z přidané hodnoty (5 200 tis. Kč) a nájem bytů (5 140 tis. Kč). Největší finanční výdaje byly vydány na lesy, pilu (2 400 tis. Kč), ubytování a stravování (6 000 tis. Kč), základní školu (2 785 tis. Kč) nebo na sběr komunálního odpadu (cca 3 057 tis. Kč).

4.5.2 Schválený rozpočet na rok 2021

Starý Hrozenkov

Starý Hrozenkov na rok 2021 plánuje například projekt *Modernizace multimediální učebny v ZŠ Starý Hrozenkov*, který je spolufinancován Evropskou Unií. Cílem projektu jsou stavební práce a pořízení vybavení do multimediální učebny. Dalším projektem je např. *Rekonstrukce místní komunikace Starý Hrozenkov*, na kterou obec obdržela investiční dotaci z rozpočtu Zlínského kraje ve výši 698 000 Kč. (Starý Hrozenkov, © 2021)

V tabulce lze vidět schválený rozpočet na rok 2021, ze kterého budou financovány například výše zmíněné projekty.

Tabulka 3 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Starý Hrozenkov v tis. Kč, Zdroj:
monitor.statnipokladna, zpracování vlastní

SCHVÁLENÝ ROZPOČET NA ROK 2021		
PŘÍJMY	daňové příjmy	14 163
	nedaňové příjmy	18 316
	kapitálové příjmy	1 005
	přijaté transfery	14 080
	PŘÍJMY CELKEM	47 564
VÝDAJE	běžné výdaje	28 296
	kapitálové výdaje	18 862
	VÝDAJE CELKEM	47 158

Vápenice

Obec Vápenice na veřejném zasedání zastupitelstva v březnu v roce 2021 schválila například příspěvek pro obce zasažené tornádem ve výši 40 000 Kč. Největší výdaje budou podle plánu obce Vápenice čerpány na státní moc, státní správu, územní samosprávu a politické strany (1 664 tis. Kč), (Obec Vápenice, © 2021) V níže uvedené tabulce lze vidět schválený rozpočet obce Vápenice na rok 2021.

Tabulka 4 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Vápenice v tis. Kč, Zdroj:
monitor.statnipokladna, zpracování vlastní

SCHVÁLENÝ ROZPOČET NA ROK 2021		
PŘÍJMY	daňové příjmy	3 422
	nedaňové příjmy	204
	kapitálové příjmy	-
	přijaté transfery	101
	PŘÍJMY CELKEM	3 727

VÝDAJE	běžné výdaje	3 177
	kapitálové výdaje	550
	VÝDAJE CELKEM	3 727

Žitková

Obec Žitková v roce 2021 zavádí moderní službu *Mobilní Rozhlas*, která místní obyvatele informuje o výpadcích vody, čištění ulic, pozvánek na kulturní aktivity a podobně. (Žitková, © 2015)

V níže uvedené tabulce lze vidět schválený rozpočet v obci Žitková na rok 2021.

Tabulka 5 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Žitková v tis. Kč, Zdroj:
monitor.statnipokladna, zpracování vlastní

SCHVÁLENÝ ROZPOČET NA ROK 2021		
PŘÍJMY	daňové příjmy	2 628
	nedaňové příjmy	476
	kapitálové příjmy	-
	přijaté transfery	71
	PŘÍJMY CELKEM	3 175
VÝDAJE	běžné výdaje	3 273
	kapitálové výdaje	-
	VÝDAJE CELKEM	3 473

Vyškovec

Obec Vyškovec vydala střednědobý výhled rozpočtu obce na rok 2021-2023, ve kterém zobrazuje, že největší finanční podpora bude směřována na dopravu, komunální služby, územní rozvoj a státní správu a územní samosprávu. (Vyškovec, © 2021)

V níže uvedené tabulce lze vidět schválený rozpočet na rok 2021 v obci Vyškovec.

Tabulka 6 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Vyškovec v tis. Kč, Zdroj:
monitor.statnipokladna, zpracování vlastní

SCHVÁLENÝ ROZPOČET NA ROK 2021		
PŘÍJMY	daňové příjmy	3 322
	nedaňové příjmy	147
	kapitálové příjmy	50
	přijaté transfery	284
	PŘÍJMY CELKEM	3 804
VÝDAJE	běžné výdaje	3 704
	kapitálové výdaje	100
	VÝDAJE CELKEM	3 804

Lopeník

Obec Lopeník zveřejnil střednědobý výhled rozpočtu na roky 2019-2023. Největší finanční výdaje jsou směřovány na pozemní komunikaci, na pořízení, zachování a obnovu hodnot místní kultury a na bytové hospodářství. (Obec Lopeník, © 2015-2020)

V níže uvedené tabulce lze vidět schválený rozpočet na rok 2021 v obci Lopeník.

Tabulka 7 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Lopeník v tis. Kč, Zdroj:
monitor.statnipokladna, zpracování vlastní

SCHVÁLENÝ ROZPOČET NA ROK 2021		
PŘÍJMY	daňové příjmy	4 406
	nedaňové příjmy	1 327
	kapitálové příjmy	-
	přijaté transfery	68
	PŘÍJMY CELKEM	5 801

VÝDAJE	běžné výdaje	3 935
	kapitálové výdaje	3 110
	VÝDAJE CELKEM	7 045

4.5.3 IS Kopanice

Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic sídlí ve Starém Hrozenkově a jedná se o malou nestátní neziskovou organizaci, která byla založena v roce 1995. Zaměřuje se na realizaci aktivit v Kopanicích, zejména na aktivity z oblasti zdejší kultury, tradic, přírody a šetrného cestovního ruchu. V širším měřítku se organizace angažuje i do ochrany Chráněné krajinné oblasti Bílých Karpat.

Organizace vznikla jako nadace, ale později byla přeregistrována na obecně prospěšnou společnost. Jelikož se jedná o malou venkovskou neziskovou organizaci, která nemá stabilní příjmy, zajišťuje finance na činnost organizace z darů, dotací a grantů. Každoročně organizace vytvoří několik projektů, které jsou posílány na schválení příslušným orgánům a institucím. Mezi jejich projekty patří například: „Živý venkov“, kdy dotaci poskytlo Ministerstvo pro místní rozvoj a cíl projektu byla realizace publikace *O kopanickej řeči*, vydání propagačních materiálů Moravských Kopanic, biojarmark, exkurze ekofarmy atd.

Organizace se v posledních letech zaměřuje na gastronomii; na kurzy pečení kváskového chleba, prezentaci biopotravin atd. Na jejich webových stránkách si mohou zájemci zakoupit bio potraviny, např. bio sýr, bio mléko, bio maso atd. Jedná se o vynikající příležitost místních obyvatel, kteří se žijí zemědělstvím, k přivýdělku. (IS Kopanice, © 2016)

4.5.4 ZO ČSOP Moravské Kopanice

Občanské sdružení ZO ČSOP Moravské Kopanice má za cíl obnovit a zachovat původní květnaté orchidejové louky, které jsou chloubou Moravských Kopanic. Pořádá řemeslné kurzy, které mají za cíl podpořit sociální kontakty. Mezi další cíle občanského sdružení patří podávání projektů pro zachování řemesel a obnovu tradic, pořádání exkurzí, přednášek o ekologii. (ZO ČSOP Moravské Kopanice, © 2021)

4.5.5 Regionální rozvojová agentura Bílé Karpaty

Regionální rozvojová agentura Bílé Karpaty je nezisková společnost, konkrétněji obecně prospěšná společnost. Byla založena v roce 1997 a sídlí ve Starém Hrozenkově. Předmětem

jejího podnikání je např. podpora environmentálního manažmentu a snižování zátěže životního prostředí, zajišťování odborné činnosti na úseku rozvoje oblasti, rozvíjení a podpora přeshraniční spolupráce atd. (Ekatalog, © 2005-2021)

5 VÝCHODISKA MÍSTNÍ KULTURY V OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE

Cílem této kapitoly je analýza stavu kultury v oblasti Moravských Kopanic, vybrané kulturní aktivity a památky jsou vyčleněny v rámci jednotlivých obcí. Kapitola sleduje především nabídku kulturních aktivit a památek kopaničářských obcí. Zaměřila jsem se na typické kulturní aktivity, které podtrhují kulturní bohatství obce. Kulturní aktivity jsou často spjaty s památkou na území obce, které jsem do své analýzy kultury taktéž zahrнула.

5.1 Vybrané kulturní aktivity a památky v jednotlivých obcích

Některé vybrané kulturní aktivity se v jednotlivých obcích opakují. V kopaničářských obcích jsou kulturní aktivity doprovázeny lidovou písní, která se dochovala v neočekávaném rozměru. Lidovou píseň doprovází lidové tance, nejtýpčtějším tancem v Kopanicích je tzv. hrozenká, která je specifická dynamickými točivými pohyby.

5.1.1 Starý Hrozenkov

Kulturní aktivity

Kopaničářské slavnosti jsou nejvýznamnější akcí nejen ve Starém Hrozenkově, ale v celých Kopanicích a okolí. Každý rok na slavnosti zavítá cca 10 tisíc návštěvníků z okolních vesnic, krajů, ale také ze zahraničí (Polsko, Španělsko). Tradiční lidové slavnosti se zaměřením na folklór navázaly na spontánní střetávání lidu z obou zemí ve 20. letech minulého století. Na počest byla na hranici zasazena *Lípa bratrství*.

Slavnosti trvají tři dny a program má pevnou dramaturgii. Program je nabitý špičkovými folklorními i vesnickými soubory, dechovými orchestry a na slavnosti vystupují i zahraniční soubory, se kterými má Starý Hrozenkov družební styky.

Každý rok na slavnosti zavítá několik tisíc lidí. Nejvíce návštěvníků čítá sobotní estrádní program, který ročně přiláká cca deset tisíc návštěvníků.

Kopaničářské slavnosti v roce 2021 se konají od 16. do 18. července. Již 65. Kopaničářské slavnosti se pyšní výstavou a jarmarkem řemesel, ohňostrojem, lidovou veselíci, vystoupením folklorních souborů a mnohými dalšími kulturními aktivitami k vidění i slyšení. (Starý Hrozenkov, © 2021)

Dožínky neboli svátek sklizně se slaví na konci žní a pravděpodobně mají své kořeny ve slovanském pohanství. Ve Starém Hrozenkově se slaví dožínky a hody ve stejný čas, zároveň.

Mezi další kulturní akce patří například rozsvěcování vánočního stromu nebo kulturní aktivity spojené s křesťanstvím jako například Hodová mše svatá. (Starý Hrozenkov, © 2021)

Kulturní památky

Kostel Narození Panny Marie byl postaven v letech 1768-1774 a stojí na návsi u hlavní silnice. Římskokatolický farní kostel je jediným kostelem v Moravských Kopicích. I když některé části okolních obcí jsou od Starého Hrozenkova vzdáleny i několik desítek kilometrů, odpradáвна se lidé z okolních „osad“ scházeli každou neděli v hrozenkovském kostele.

Kaplička Panny Marie je atypickou stavbou a stojí u místního rybníka. Kaplička i kostel jsou využívány při tradičních kulturních aktivitách konajících se v obci, jako jsou například již zmíněné Dožínky a Hrozenkovské hody.

Socha svatého Jana Nepomuckého se nachází v jihovýchodní části obce a jedná se o kamennou skulpturu z roku 1860. (Starý Hrozenkov, © 2021, Památkový katalog, © 2015)

Obrázek 6 (zleva) Kostel Narození Panny Marie, Kaplička Panny Marie, Socha svatého Jana Nepomuckého, Zdroj: vlastní

5.1.2 Vápenice

Kulturní aktivity

Fašank je lidový název pro masopust, který má zřejmě původ v předkřesťanských slovanských oslavách. Fašank je ve Vápenicích spojený se zabíjačkou, která se koná na tzv. Tučný čtvrtek.

Během fašanku se tančí, zpívá, popíjí pálené, a to vše za doprovodu lidí oblečených v nejrůznějších maskách. Zábavě předchází obřadní průvod masek, které putují obcí společně s muzikou. Lidé v maskách vybírají od ostatních lidí drobné dary, především kořalku, vejce, slaninu, koblihy, peníze, ale i Boží milost. V Kopanicích je obřad provázen specifickým tancem a zpěvem „*Pod šable*“.

Košť páleného je typickou kulturní aktivitou v Moravských Kopanicích. Koná se každoročně a patří k nejoblíbenějším akcím. Jednak je košť páleného pojímán jako soutěž o nejlepší vypálenou kořalku. Na straně druhé se jedná o kulturní aktivitu spojenou s koštováním slivovice. Akci doprovází místní hudba a tanec. (Obec Vápenice, © 2021)

Kulturní památky

Kaplička Povýšení svatého Kříže je vstupní dominantou obce, která vytváří příjemné místo pro setkávání místních věřících obyvatel. Kaplička je nově zrekonstruovaná, před ní se nachází lavičky. (Obec Vápenice, © 2021)

Obrázek 7 Kaplička Povýšení svatého Kříže, Zdroj: vlastní

5.1.3 Žitková

Kulturní aktivity

Gulášfest je kulinářská soutěž ve vaření kotlíkového guláše. Soutěžící vytvoří vlastní týmy, které tvoří guláš ze dvou stejných surovin (cibule, maso). Ostatní suroviny si mohou soutěžní týmy přinést vlastní a použít dle uvážení. Vyhrává nejlepší guláš, který je hodnocen porotou nebo účastníky gulášfestu.

Kulturní památky

Kaple Panny Marie Kopanické nechal v roce 1990 postavit farář a rodák dp. Th. Dr. František Michalčík-Lučinovský, který působí jako duchovní správce v Itálii. Ačkoliv je kaple novou stavbou, vzhledem zapadá do krajiny Moravských Kopanic.

Šance neboli opevnění hrálo v minulosti důležitou roli, především při obraně území. Dnes je zalesněno a mladé smrky výrazně snižují orientaci v terénu. (Slovácko, © 2019, Žitková © 2015)

Obrázek 8 Kaple Panny Marie Kopanické, Zdroj: vlastní

5.1.4 Vyškovec

Kulturní aktivity

Mše svatá u Zvoničky je opakující se událost s náboženským charakterem. Jedná se o nejdůležitější typ bohoslužby, která se skládá ze dvou částí. První část je předčítání

biblických textů a druhou částí je bohoslužba oběti. Mše svatá se koná u zvoničky, která se nachází na kopci před vstupem do vesnice. V roce 2020 se konala 23. srpna.

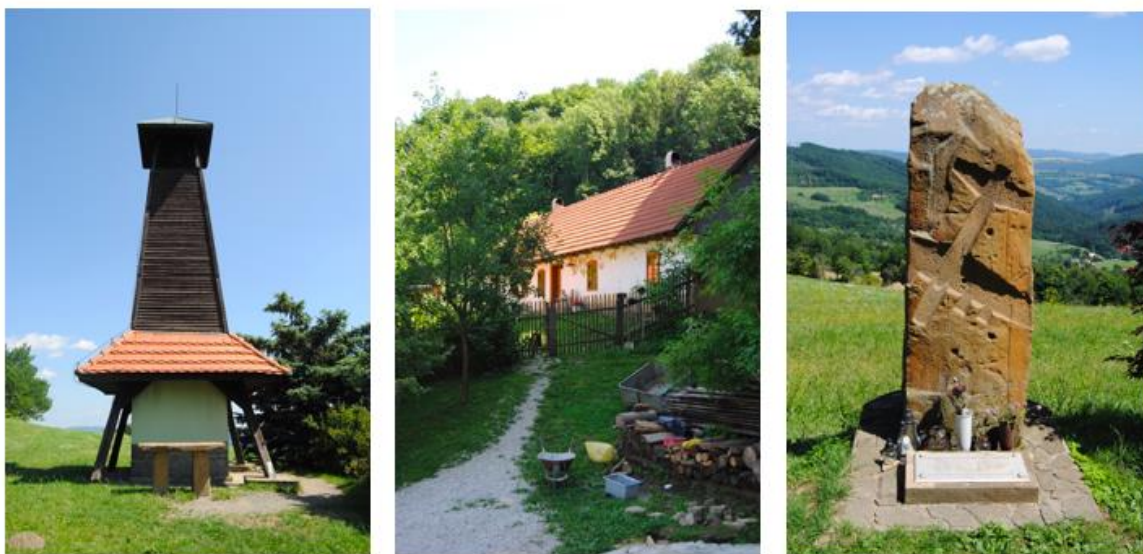
V obci Vyškovec se konají vzpomínkové akce k letecké bitvě nad Bílými Karpaty.

Památky

Zvonička je nově zbudovanou stavbou a pyšní se hudbou, která se spustí automaticky s příchodem návštěvníka.

Statek ve Vlčí č.p. 40 je kulturní památkou, která představuje typický kopaničářský statek. Vznik památky je datován do 80. let 19. století a skládá se ze chléva, obytné části a sušárny ovoce. (Východní Morava, © 2021)

Památník americkým letcům je dalším poutním místem, které tvoří vzpomínku na americké letce, kteří zde zahynuli v roce 1944. Na desce dole jsou vypsána jména padlých letců. (Vyškovec, © 2021)

Obrázek 9 (zleva) Zvonička, Statek ve Vlčí č.p. 40, Památník americkým letcům, Zdroj: vlastní

5.1.5 Lopeník

Kulturní aktivity

Stavění máje je typická, každoročně se opakující kulturní aktivita nejen v kopaničářských obcích. Májka představuje ozdobný kmen stromu, nejčastěji jehličnanu, různými pentlemi, krepovými papíry nebo třeba mašlemi. Májka se obvykle staví 30. dubna až 1. května. U postavené májky probíhá zábava ve formě tanců, hudby, popíjení páleného.

Mezi okolními vesnicemi probíhá soupeření o skácení májky. Z tohoto důvodu někteří lidé hlídají májku i přes noc, aby nedošlo k jejímu seřezání.

Památky

Zvonice je dvoupatrová stavba, která byla postavena na přelomu 18. a 19. století. Zvonice má půdorys čtverce a nachází se u pozemní komunikace. (Památkový katalog, © 2021)

Krucifix pochází z druhé poloviny 19. století a jeho autor není dodnes znám. Skládá se z kamenného podstavce, na kterém je umístěn litinový krucifix. (Památkový katalog, © 2021)

Obrázek 10 zleva) Zvonice, Krucifix, Zdroj: Cestujeme po ČR, © 2010-2017

Dům č.p. 141 neboli Stará Pančaveň je obydlená usedlost, která vyniká střechou, která je pokryta slaměným doškem. Jedná se o lidovou architekturu, která je jednou z posledních dochovaných svého typu. (Východní Morava © 2021)

Rozhledna Lopeník není typickou památkou, ale jedná se o hojně navštěvované turistické místo. První rozhledna na československém pomezí byla vystavěna již v roce 1944, ale sloužila pouze do roku 1972. V roce 2002 byl položen nový základní kámen, který symbolizuje přátelství Čechů a Slováků. (Cestujeme po ČR, © 2010-2017)

Obrázek 11 (zleva) Dům č.p. 141, Rozhledna Lopeník, Zdroj: Cestujeme po ČR, © 2010-2017

5.2 Vybraní kulturní aktéři v Moravských Kopicích

Ženský sbor ČEČERA ze Starého Hrozenkova vznikl v roce 1997 a představuje tradiční lidovou kulturu kopaničářských obcí. Repertoár je inspirován životem Kopaničářů; čarováním kopaničářských bohů, zpracováváním konopí, drápáním peří, jarmarkem a podobně. (Ženský sbor Čečera, © 2007)

Folklórní soubor KOPANIČÁR se zaměřuje na lidové tradiční tance a písně kopaničářských obcí. Ačkoliv byl Kopaničár založen již v roce 1947, nepřetržitou činnost vykazuje až od roku 1972. (Kopaničár Starý Hrozenkov, © 2021)

Dětský soubor KOPANIČÁREK Starý Hrozenkov má v dnešní době cca 50 členů, kteří jsou zároveň i žáky místní základní školy. Dětský soubor je velmi úspěšný v okresních i krajských soutěžích. Největším úspěchem je pásmo „*Vrabčí svatba*“. (Starý Hrozenkov, © 2021)

Gajdoši z Kopanic jsou muzikanti, kteří hrají na gajdy. Gajdoše tvoří manželé Gabrhelovi a jejich syn, mají silný citový vztah ke Kopicím. Na začátku své hudební kariéry se potýkali s nedostatkem krojového vybavení, nakonec se rozhodli, že si ušijí kroje vlastní, neboť většina krojů byla rozprodána nebo pohřbena. (Gajdoši z Kopanic, © 2009)

Dechová hudba Hrozenčané vznikla v roce 2002 ve Starém Hrozenkově. Členové jsou převážně ze Starého Hrozenkova, ale také ze Slovenské republiky. Hrozenčané mají posluchače nejen v kopaničářských obcích a v okolí, ale také na Slovensku a v Polsku. (Starý Hrozenkov, © 2021)

Raiwa byla založena v roce 2004 a jedná se kapelu, kterou založilo pár mladých lidí. (Starý Hrozenkov, © 2021)

Hasiči ve Starém Hrozenkově

TJ SOKOL

Myslivecké sdružení na Žitkově

Včelaři na Žitkově

Mužský sbor z Vápenic byl založen v roce 2003 a vystupuje s tradičními kopaničářskými písničkami. Sbor tvoří deset mužů, kteří vystupují téměř po celé Moravě, například na Jízdě králů ve Vlčnově, na Kopaničářských slavnostech. Mužský sbor má velmi dobré kamarádské vztahy se Slovenskem, kam také jezdí vystupovat. (Mužský sbor z Vápenic, © 2008)

6 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza má za cíl identifikovat silné stránky (S – Strengths), slabé stránky (W – Weaknesses), příležitosti (O – Opportunities) a hrozby (T – Threats) na území Moravských Kopanic. Tato SWOT analýza byla zpracována na základě socioekonomické analýzy, rozhovorů obyvatel žijících v Moravských Kopanicích, dotazníkového šetření a vlastních zkušeností a znalostí.

Tabulka 8 SWOT analýza Moravských Kopanic, Zdroj: vlastní, zpracování vlastní

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none"> • jedinečnost kulturního bohatství • nedotčená a panenská příroda Bílých Karpat • neznečištěné ovzduší, svěží vzduch • klidné prostředí a možnosti rekreace • uchovávání tradic a zvyků • ojedinělé nářečí • naučná stezka Moravských Kopanic • mentalita a pohostinnost místních obyvatel 	<ul style="list-style-type: none"> • nezaměstnanost, především v odlehlějších částech obcí • nedostatek smíšeného zboží • špatná dostupnost hromadné dopravy • místy špatně přístupné cesty pro osobní automobily • stěhování obyvatelů do větších měst, převážně za prací • stárnoucí populace • nedostupnost lékařských služeb
PŘÍLEŽITOSTI	HROZBY
<ul style="list-style-type: none"> • zájem veřejnosti o kulturní bohatství; tradice a zvyky • zachování panenské přírody Bílých Karpat a ochrana chráněných rostlin • vytvoření nových pracovních míst 	<ul style="list-style-type: none"> • narušení klidu místních obyvatel ze strany turistů • znečištění přírody odpady ze strany turistů • ztráta tradic a zvyků vlivem stárnoucí populace

Mezi silné stránky Moravských Kopanic patří především jedinečnost kulturního bohatství, uchovávaní zvyků a tradic. V posledních letech se velkým lákadlem pro turisty stal například fenomén žitkovských bohyň nebo Kopaničářské slavnosti. Kopaničářské obce se pyšní nedotčenou a panenskou přírodou Bílých Karpat, která se stala lákadlem pro turisty, stejně jako odlehlost a samota obcí. Turisté vyhledávají v Kopanicích jedinečnost tradic a zvyků, ale také klidné prostředí pro rekreaci. Místní obyvatelé se vyznačují skromností, velkou pohostinností a ochotou.

Naopak ke slabým stránkám řadíme nezaměstnanost, se kterou se Moravské Kopanice potýkají už několik desítek let. Kopaničářské obce se odpradávně orientovaly na zemědělství (pěstování žita, plodin, chov dobytka, výroba sýrů, pečení chleba) a dodnes takhle orientace v obcích zůstává. V odlehlých obcích (například Žitková) se nevyskytuje téměř žádný průmysl, žádná volná pracovní místa. Místní obyvatelé jsou často odsouzeni ke každodennímu cestování do větších měst, s čímž se pojí špatná dopravní dostupnost hromadné dopravy. Každodenní cestování a špatná dopravní dostupnost má za následek, že pracující vrstva místních obyvatel je často odsouzena ke stěhování do větších měst, například do Uherského Brodu, který nabízí větší množství pracovních míst. Stěhování do větších měst má za následek stárnoucí populaci v Moravských Kopanicích. Ačkoliv jsou místní obyvatelé dodnes zvyklí žít skromným způsobem životem (většina obyvatel vlastní pole a dobytek), chybí v obcích smíšené zboží, což se jeví jako problém především pro turisty. Další slabou stránkou je absence lékařských služeb v odlehlejších obcích, například v obci Žitková je nejbližší lékařská služba vzdálená 16 km od obce.

Hlavní příležitostí pro Moravské Kopanice je narůstající zájem turistů o kulturní bohatství; tradice a zvyky. Onen zájem je velmi diskutované téma, neboť na jedné straně přináší přivýdělek a lepší ekonomickou situaci pro místní obyvatele (prodej sýra, chleba, masa, slaměné výrobky), turismus dokáže vytvořit nová pracovní místa. Na druhou stranu pomyslný enormní zájem turistů představuje hrozbu, narušení klidu místních obyvatel, kteří jsou z velké části ve vyšším věku. Podobným případem je zachování panenské přírody Bílých Karpat, ale s větším počtem turistů může nastat její znečištění.

7 SHRnutí SOUČASNÉHO STAVU KULTURNÍCH AKTIVIT V OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE

Ke shrnutí současného stavu kulturních aktivit v oblasti Moravské Kopanice jsem zvolila dva nástroje. Prvním nástrojem je sběr dat pomocí dotazníkového šetření, které bylo zaměřeno především na obyvatele z okolí Moravských Kopanic. Druhým nástrojem jsou rozhovory s místními obyvateli.

7.1 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření probíhalo od 1. srpna do 3. srpna v roce 2021 a zúčastnilo se ho celkem 110 respondentů. Dotazníkové šetření bylo realizováno pomocí sociální sítě Facebook.

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaké kulturní aktivity a památky turisté navštěvují, a především o jaké kulturní aktivity by měli zájem. V dotazníku jsem oslovila především respondenty z okolí Moravských Kopanic, kteří by se v budoucnu mohli stát potencionálními návštěvníky Moravských Kopanic.

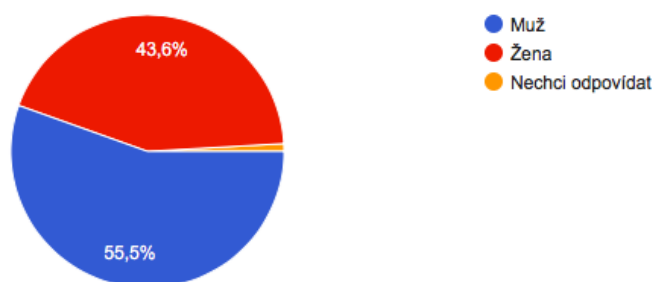
Dotazník byl rozdělen na pomyslné tři části – základní údaje o respondentech, vztah ke kulturním aktivitám a památkám v obcích Moravských Kopanic a zájem o mnou navržené kulturní aktivity. V dotazníku se nachází výšečové grafy, které graficky znázorňují odpovědi respondentů na uzavřené otázky a sloupcové grafy, které naopak graficky znázorňují odpovědi na otevřené otázky. Na závěr byla kladena zcela otevřená otázka, ve které respondenti mohli navrhnout svoji kulturní aktivitu.

Pohlaví

V dotazníkovém šetření odpovídalo 48 žen a 61 mužů, jeden respondent si nepřál odpovídat.

Jaké je Vaše pohlaví?

110 odpovědí

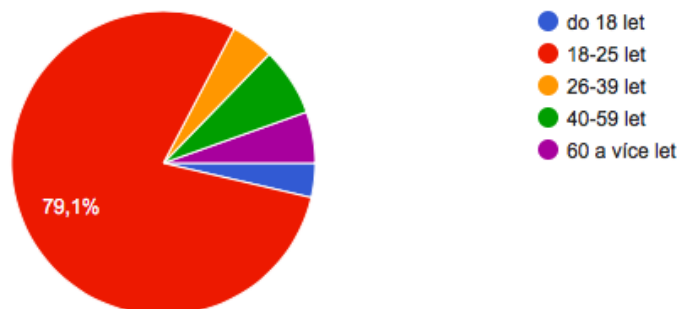
Obrázek 12 Pohlaví respondentů, Zdroj: dotazníkové šetření

Věk

V dotazníku jsou obsaženy všechny věkové kategorie, avšak nejpočetnější skupinou jsou respondenti od 18 do 25 let, konkrétně 87. Nejméně početnou kategorií jsou lidé do 18 let, pouze 4 respondenti. Dotazovaných ve věku 26-39 let odpovídalo 5, ve věku 40-59 let odpovídalo 8 a poslední skupinu tvoří 6 respondentů ve věku 60 a více let.

Jaký je Váš věk?

110 odpovědí

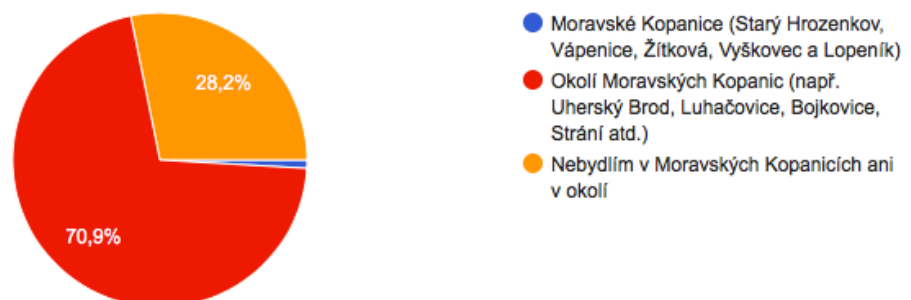
Obrázek 13 Věk respondentů, Zdroj: dotazníkové šetření

Bydliště

Otázka ohledně bydliště měla za úkol zjistit, zda respondenti pocházejí z Moravských Kopanic, z okolí Moravských Kopanic nebo nebydlí v Moravských Kopanicích ani v okolí. Záměrem byli respondenti především z okolí Moravských Kopanic, kteří tvoří nejpočetnější skupinu, konkrétně 78 respondentů. Druhou skupinou jsou lidé, kteří nebydlí v Moravských Kopanicích ani v okolí, těch odpovědělo 31 a pouze jeden respondent pocházel z Moravských Kopanic.

Jaké je Vaše bydliště?

110 odpovědí

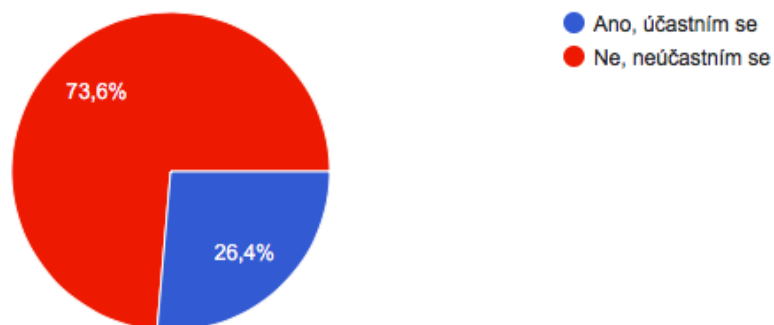
Obrázek 14 Bydliště respondentů, Zdroj: dotazníkové šetření

Účast na kulturních aktivitách v Moravských Kopanicích

Kulturních aktivit se účastní pouze 29 dotazovaných. Zbylých 81 respondentů se kulturních aktivit neúčastí, avšak velká většina z respondentů, kteří se neúčastní, nepochází z okolí Moravských Kopanic.

Účastníte se kulturních aktivit v Moravských Kopanicích? (např. Kopaničářské slavnosti, Dožínky a Hody, Fašank atd.)

110 odpovědí

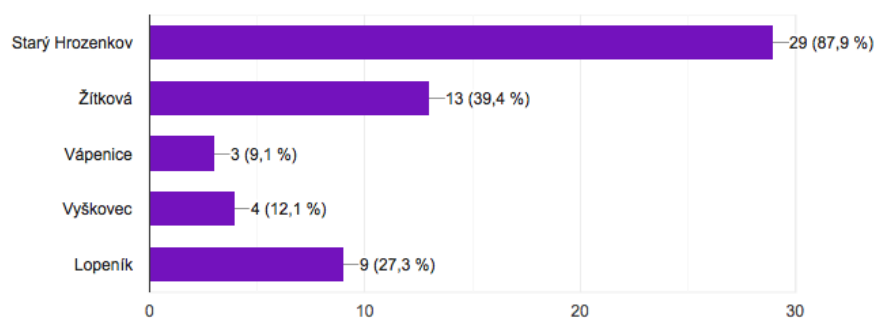
Obrázek 15 Účast na kulturních aktivitách, Zdroj: dotazníkové šetření

Kulturní aktivity v konkrétních obcích

Pokud respondenti odpověděli, že se účastní kulturních aktivit v Moravských Kopanicích, byli následně tázáni, v jaké obci či v jakých obcích se kulturních aktivit účastní. Ze sloupcového grafu je patrné, že nejvíce navštěvovanou obcí je Starý Hrozenkov, navštěvuje ho 29 dotazovaných, Žitkovou navštěvuje 13 dotazovaných, Vápenice pouze 3 respondenti, Vyškovec 4 a Lopeník 9 respondentů. U této otázky byla možnost vybrat více než jednu odpověď.

V jakých obcích se účastníte kulturních aktivit? Pokud se kulturních aktivit neúčastníte, přeskočte na další otázku.

33 odpovědí

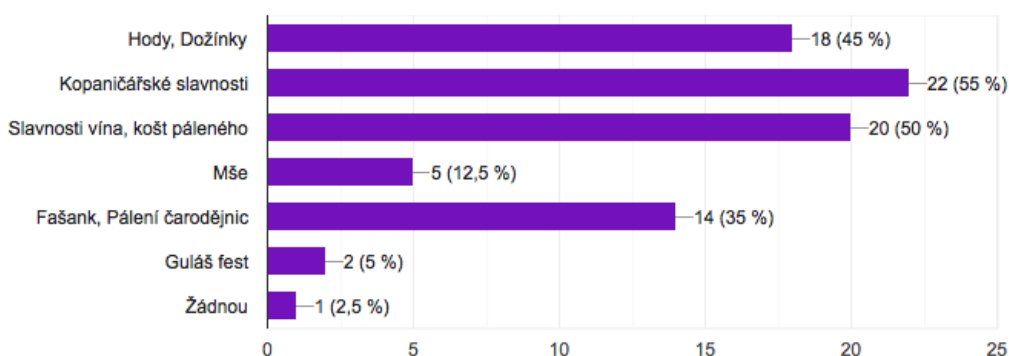
Obrázek 16 Kulturní aktivity v konkrétních obcích, Zdroj: dotazníkové šetření

Preference kulturních aktivit v obcích

Respondenti, kteří se účastní kulturních aktivit měli na výběr z více kulturních aktivit, které preferují, opět byla možnost vybrat více než jednu odpověď. Největší preferenci měly Kopaničářské slavnosti, které si zvolilo 22 dotazovaných. Další početnou kategorií byly slavnosti vína a košt páleného, které si zvolilo 20 respondentů. Hody a dožínky si vybralo 18 dotazovaných, mše 5 dotazovaných, fašank a pálení čarodějnic 14, gulášfest 1.

Jaké kulturní aktivity v Moravských Kopanících preferujete? Pokud se aktivit neúčastníte, přeskočte na další otázku.

40 odpovědí

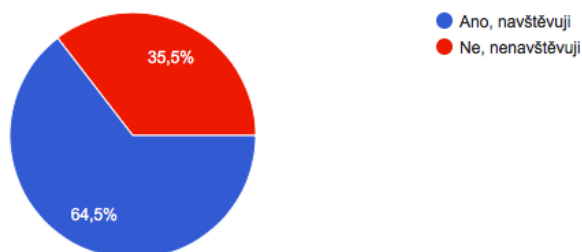
Obrázek 17 Preference kulturních aktivit, Zdroj: dotazníkové šetření

Návštěvnost památek, popřípadě turistických míst

Ačkoliv se většina dotazovaných neúčastnila kulturních aktivit, navštěvují památky, popřípadě turistická místa, konkrétně 71 respondentů. Zbýlých 39 respondentů památky ani turistická místa nenavštěvují, při individuálním dohledávání jsem zjistila, že se jedná o tázané, kteří nebydlí v Moravských Kopanících, ani v okolí Moravských Kopaníc.

Navštěvujete památky, popřípadě turistická místa v Moravských Kopanících? (např. kostel, kapličky, rozhlednu Lopeník atd.)

110 odpovědí

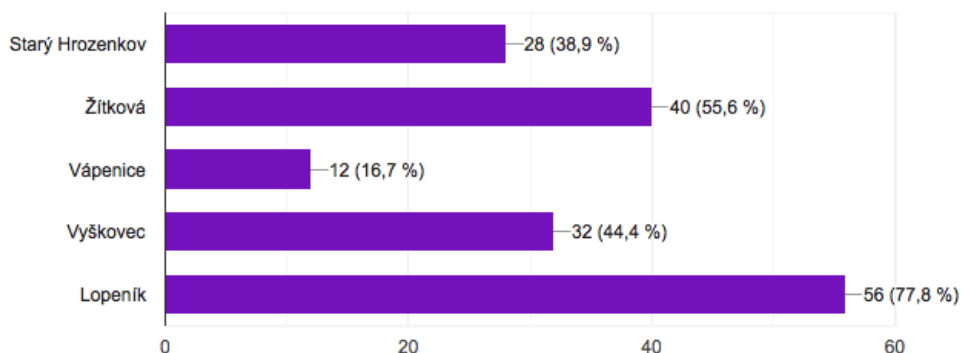
Obrázek 18 Návštěvnost památek, popřípadě turistických míst, Zdroj: dotazníkové šetření

Památky a turistická místa v konkrétních obcích

Největší ohlas dotazovaných měla obec Lopeník, konkrétně 56 respondentů. Starý Hrozenkov 28, Žitková 40, Vápenice 12 a Vyškovec 32.

V jaké obci navštěvujete památky, popřípadě turistická místa? Pokud památky ani turistická místa nenavštěvujete, přeskočte na další otázku.

72 odpovědí

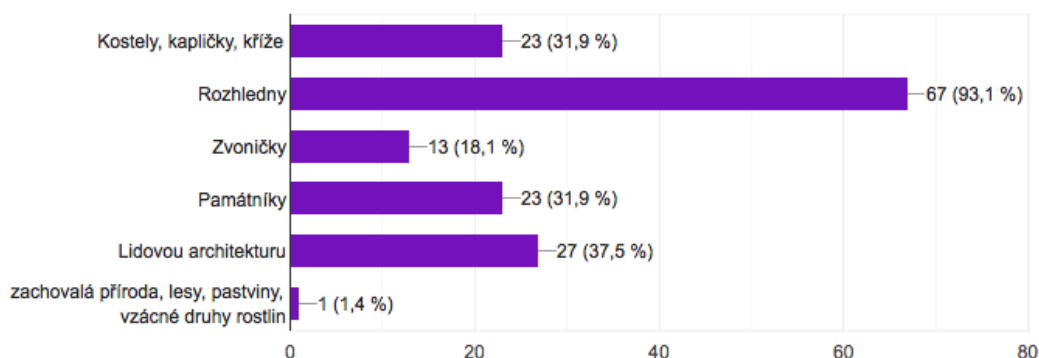
Obrázek 19 Památky, popřípadě turistická místa v konkrétních obcích, Zdroj: dotazníkové šetření

Preference památek a turistických míst v obcích

Většina respondentů, konkrétně 67, preferuje rozhledny. Druhá nejpočetnější skupina, 27 dotazovaných, preferuje lidovou architekturu. Kostely, kapličky a kříže zvolilo 23, zvoničky 13, památníky 23. V otázce byla možnost zvolit svou vlastní odpověď, čehož využil jeden respondent, který odpověděl: „zachovalá příroda, pastviny, vzácné druhy rostlin“.

Jaký druh památek, popřípadě turistických míst preferujete v Moravských Kopicích? Pokud nenavštěvujete památky ani turistická místa v Moravských Kopicích, přeskočte na další otázku.

72 odpovědí

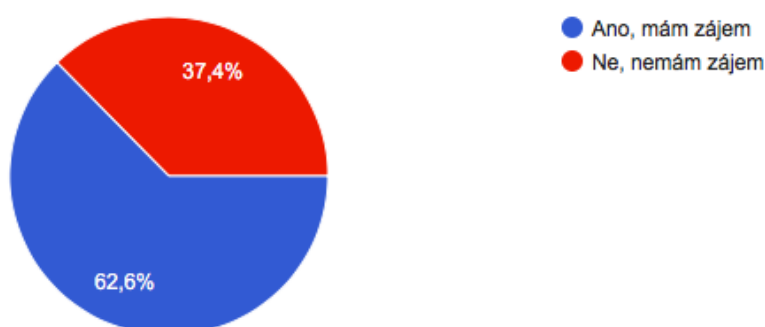
Obrázek 20 Preference památek, popřípadě turistických míst, Zdroj: dotazníkové šetření

Zájem o kulturní aktivity

Otázka, zda mají respondenti zájem o kulturní aktivity byla pro mě klíčová. Větší polovina, 67 dotazovaných, měla zájem. Zbylých 40 zájem nemělo, opět se jednalo o respondenty, kteří nebydlí v Moravských Kopicích ani v okolí Moravských Kopic. Dotazník byl vyhodnocen všem, kteří neměli zájem o kulturní aktivity a 67 dotazovaných pokračovalo v dalších otázkách – v mnou navržených kulturních aktivitách.

Máte zájem účastnit se kulturních aktivit v Moravských Kopicích?

107 odpovědí

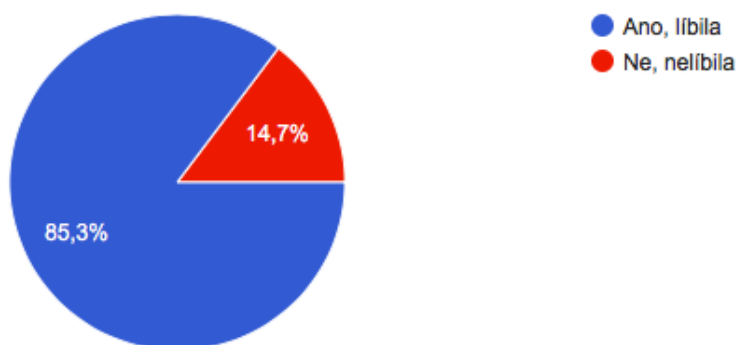
Obrázek 21 Zájem o kulturní aktivity, Zdroj: dotazníkové šetření

Žitková

V obci Žitková jsem navrhla kulturní aktivitu, která by se týkala fenoménu žitkovských bohů. Většinou, 58 respondentů, by se aktivita líbila. Deseti lidem by se aktivita nelíbila.

Obec Žitková - Líbila by se Vám kulturní aktivita zaměřená na fenomén žitkovských bohů?

68 odpovědí

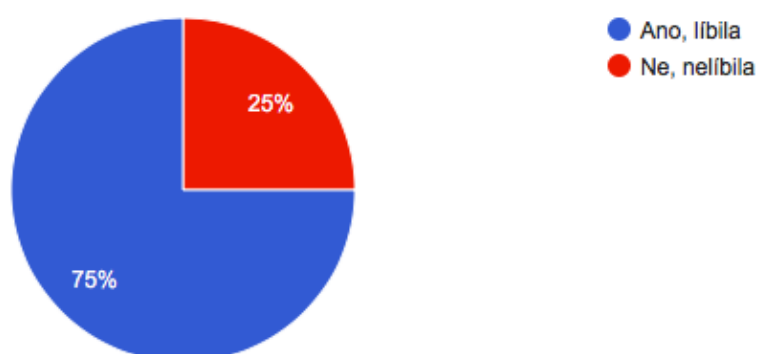
Obrázek 22 Kulturní aktivita v obci Žitková, Zdroj: dotazníkové šetření

Vápenice

Kulturní aktivita zaměřená na historii pálení vápna v pecích by se líbila 51 respondentů a 17 respondentů by nemělo zájem.

Obec Vápenice - Líbila by se Vám kulturní aktivita zaměřená na historii pálení vápna v pecích?

68 odpovědí

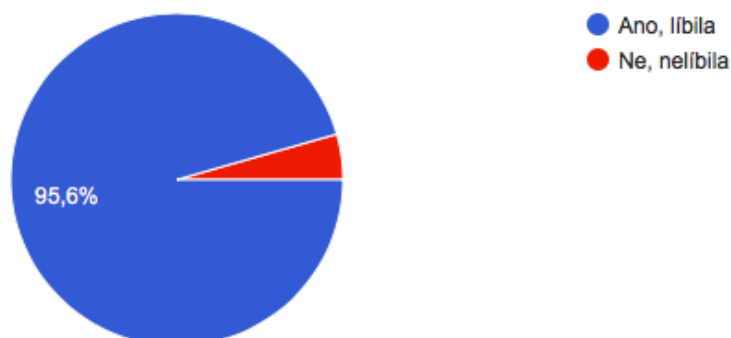
Obrázek 23 Kulturní aktivita v obci Vápenice, Zdroj: dotazníkové šetření

Lopeník

Návrh kulturní aktivity v obci Lopeník získal nejvíce pozitivních ohlasů, konkrétně 65. Aktivita by se nelíbila pouze 3 lidem.

Obec Lopeník - Líbila by se Vám kulturní a zároveň sportovní aktivita spojená s rozhlednou Lopeník?

68 odpovědí

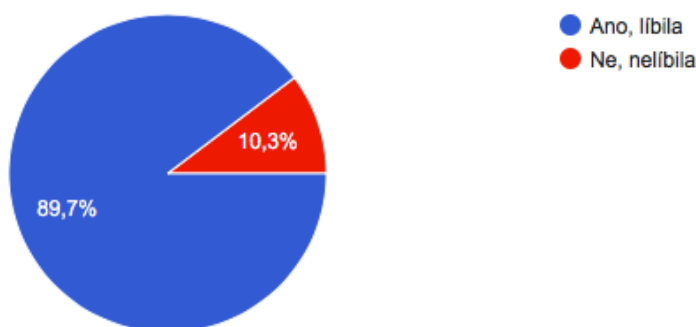
Obrázek 24 Kulturní aktivita v obci Lopeník, Zdroj: dotazníkové šetření

Vyškovec

V obci Vyškovec byla navržena kulturní aktivita spojená s gastronomií. Návrh kulturní aktivity v obci Vyškovec byl opět pozitivně hodnocen, 61 respondentů by si přálo aktivitu spojenou s gastronomií. Pouze 7 lidem se návrh nelíbil.

Obec Vyškovec - Líbila by se Vám kulturní aktivita, která by byla spojená s gastronomií?

68 odpovědí

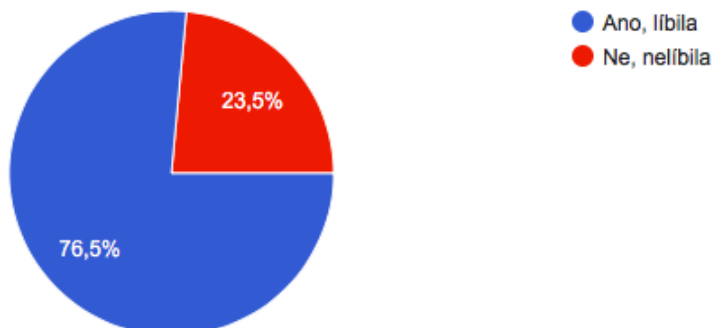
Obrázek 25 Kulturní aktivita v obci Vyškovec, Zdroj: dotazníkové šetření

Starý Hrozenkov

V obci Starý Hrozenkov byl předložen návrh na kulturní aktivitu pro děti, která by se líbila 52 dotazovaných a 16 dotazovaných by zájem o kulturní aktivitu neměla. Zájem upadal především u mladších respondentů.

Obec Starý Hrozenkov - Líbila by se Vám kulturní aktivita, která by byla navržena pro děti?

68 odpovědí

Obrázek 26 Kulturní aktivita v obci Starý Hrozenkov, Zdroj: dotazníkové šetření

Návrhy respondentů

Závěrečná otázka dotazníkového šetření byla otevřená jakémukoliv návrhu ze strany respondentů. Ačkoliv odpovědělo 7 lidí, návrh byl zpracován pouze 3 respondenty. Podle dotazovaných chybí místní gastronomie, sportovně zaměřená aktivita, moderní akce a pohádkový les.

Máte nápad na kulturní akci, kterou byste rádi navštívili v Moravských Kopicích? Změnili byste něco na současných Moravských Kopicích?

9 odpovědí

Ne
chybí mi místní gastronomie
Navštívil bych rád sportovně zaměřenou akci, vhodnou i pro děti.
nezměnili
mohlo by se jednat o moderní akce, jako je například gastrofest v Brodě, ale taky akce které představují místní tradice (folklor, atd.)
asi nic
pohádkový les

Obrázek 27 Návrhy respondentů, Zdroj: dotazníkové šetření

7.2 Rozhovory s obyvateli Moravských Kopic

Druhým nástrojem se staly rozhovory s místními obyvateli Moravských Kopic. Navštívila jsem kopaničářské obce a v průběhu července a přelomu srpna roku 2021 proběhly rozhovory s jedenácti lidmi všech věkových kategorií.

Rozhovory jsem zvolila, jednak z důvodu osobnějšího kontaktu, ale také proto, že část místních obyvatel, převážně starších, nemá internetové připojení. Každý rozhovor byl rozdělen na pomyslné dvě části. První část se týkala kulturních aktivit a druhá část se týkala (ne)žádoucího cestovního ruchu.

Osobní setkání s místními lidmi bylo velmi obohacující a milé, jedná se o velmi skromné a pohostinné lidi.

1. Jste spokojeni s kulturní nabídkou, kterou poskytuje Vaše obec a celkově Moravské Kopanice? Jakých kulturních aktivit se účastníte?

Všichni dotazovaní jsou spokojeni s kulturními aktivitami, které jednotlivé obce nabízejí. Za nejlepší a nejuspěšnější akci považují Kopaničářské slavnosti, kterých se každý rok účastní. Účastní se také typických aktivit jako jsou například fašank, košt páleného, mše, hody. Na tradiční aktivity, které jsou spojené s kulturním bohatstvím Moravských Kopanic jsou velmi hrdí. Dotazovaní vyzdvihovali folklór; tanec, zpěv, kroje. Větší polovina dotazovaných byla nebo stále je členem folklórního souboru, se kterým často jezdí/jezdila na vystoupení po České republice. Pokud místní obyvatelé již nejsou členy folklórních souborů, stále jezdí na jejich vystoupení, neboť jejich děti či jiní rodinní příslušníci stále vystupují.

Pokud by byla možnost ke zlepšení kulturních aktivit, někteří navrhovali uspořádat Gulášfest i v jiných kopaničářských obcích, doposud se odehrával jen na Žitkově. Co se týče dalších nových aktivit, líbila by se jim jakákoliv aktivita, která by vyzdvihovala tradice a kulturu Moravských Kopanic, brání se moderním aktivitám, který by do jejich oblasti nezapadly, nebo dokonce narušily charakter kopaničářských obcí. Rodiče a děti jsou spokojeni s nabídkou aktivit pro děti, ale jakákoliv další aktivita určená pro děti by se jim líbila. Děti preferují dětské aktivity, které se konají v přírodě, v lesích.

2. Jak reagujete na větší množství turistů, kteří v posledních letech objevují krásy Moravských Kopanic? Jsou místní obyvatelé s turisty spokojeni?

Druhá část rozhovoru se týkala především obyvatel obce Žitková, ačkoliv otázka byla položena všem. Téma týkajícího se turismu v obci Žitková je velmi spekulativní. Na jedné straně turismus přináší peníze do obce, vytváří se nová pracovní místa a obec roste po ekonomické stránce. Někteří obyvatelé mají možnost přivýdělku prodáváním domácích produktů turistům. Ekonomickou situaci v poslední letech zlepšuje i zájem o bio-potraviny, které přímo nabízí i místní organizace IS Kopanice. Jelikož kopaničářské obce trápí odjakživa nezaměstnanost spojená s malým počtem pracovních míst, zdá se turismus ideálním řešením.

Na druhé straně s sebou turismus přináší narušení místního klidu, proti kterému se negativně staví především starší obyvatelé kopaničářských obcí. S tímto problémem, jak jsem již zmínila, nejvíce bojuje obec Žitková, která je proslulá životem bohyň, které v turistech vzbuzují zvědavost. V posledních měsících, letech na Žitkovou proudí davy turistů, kteří často navštěvují muzeum poslední bohyně, která zemřela v roce 2001. Dotazovaní jsou

velmi nespokojeni, neboť nový majitel jejího domu požaduje vysoké vstupné a snaží se zbohatnout na fenoménu žitkovských bohyň. Místní obyvatelé si přejí uchovávat tradice a sdílet historii bohyň, ale ne takovým způsobem. Přejí si kulturní aktivitu spojenou s fenoménem žitkovských bohyň, ale ne za účelem ekonomického zisku majitele pozemku.

8 NÁVRH PROJEKTU NA PODPORU MÍSTNÍ KULTURY V OBLASTI MORAVSKÉ KOPANICE

Kapitola zabývající se podporou místní kultury obsahuje celkem pět návrhů kulturních aktivit. Každá kopaničářská obec vyniká svou jedinečností, a tudíž jsem pro každou obec navrhla specifickou kulturní aktivitu.

8.1 Projekt na podporu cestovního ruchu a kulturních aktivit

Návrhy kulturních aktivit jsou navrženy na základě dotazníkového šetření, rozhovorů s místními obyvateli a vlastních zkušeností. Cílem všech kulturních aktivit je podpora kulturního bohatství Moravských Kopanic, pomoc s ekonomickou situací, zejména v odlehlejších obcích. Kulturní aktivity jsou zároveň navrženy tak, aby nenarušily jedinečnou a svébytnou povahu Moravských Kopanic, jsou navrženy tak, aby byly přínosem pro turisty, ale také pro místní obyvatele žijících v Kopanicích.

Návrhy se snaží vyjít vstříc všem věkovým kategoriím, každá obec má specifický návrh, který se týká kulturních, sportovních, historických nebo gastronomických aktivit. Každá kulturní aktivita je navržena tak, aby byla možnost ji zafinancovat z finančních prostředků kopaničářských obcí a u každé kulturní aktivity možnost snížit náklady pomocí vstupného vybíraného od turistů či místních obyvatel. Další pozitivum navržených kulturních aktivit je možnost přivýdělků místním obyvatelům, kteří by měli možnost na akcích prodávat své domácí produkty a výrobky.

8.1.1 Návrh č. 1

POHÁDKOVÝ LES VE STARÉM HROZENKOVĚ

Cíl: Rozvoj kulturních aktivit určených pro děti

Charakteristika projektu: Aktivitu určenou pro děti jsem do Starého Hrozenkova zasadila z důvodu nejvyššího zalidnění z kopaničářských obcí, a tudíž největšího počtu dětí. Všechny kopaničářské obce jsou ohraničeny lesními porosty, takže přírodní prostor se pro aktivitu Pohádkový les přímo nabízí. V dotazníkovém šetření většina respondentů souhlasila s aktivitou pro děti, dokonce byl předložen návrh na realizaci Pohádkového lesa pro děti.

V lese by byla vyznačena trasa, po které by se děti pohybovaly a společnost by jim dělali dospělí převlečení v pohádkových maskách. Trasa by byla plná stanovišť s různými úkoly,

jak pro menší, tak pro větší děti. Na startu by každé dítě obdrželo kartičku, do které by sbíraly razítka za plnění úkolů.

Program jednotlivých stanovišť: skákání v pytli, chození v gumácích, shazování plechovek míčkem, skládání hlavolamů, běh přes překážky, poznávání pohádkových postav a mnohé další.

Na vítěze by čekala sladká odměna a rodiče by se mohli občerstvit chlazenými nápoji v místním stánku. Poblíž vstupu do lesa by byla možnost pro místní obyvatele prodávat své domácí produkty. Co se týče časového plánu akce, navrhuji 1.6. na Mezinárodní den dětí. Datum je vyhovující i z pohledu počasí.

Cílová skupina: Děti a jejich rodiče žijící na Moravských Kopanicích a z okolí Moravských Kopanic

Předpokládané náklady: 20 000 Kč

Předpokládané zdroje financování: Obec Starý Hrozenkov (možnost placeného vstupu do Pohádkového lesa – snížení nákladů obce) a ZŠ Starý Hrozenkov (vypůjčení školních lavic, kancelářských potřeb, dobrovolnictví ze strany pedagogického sboru)

Rizika: Špatné povětrnostní podmínky (děšť, silný vítr)

Přínos: Oslovení a návštěvnost rodin s dětmi i z okolních vesnic

8.1.2 Návrh č. 2

HISTORIE PÁLENÍ VÁPNA V PECÍCH VE VÁPENÍCÍCH

Cíl: Rozvoj kulturních aktivit, uchovávání historických řemesel

Charakteristika projektu: Návrh je inspirován historií toponyma obce Vápenice a je navržen pro seznámení a z části znovuoobnovení starých řemesel. Jak jsem již zmínila v socioekonomické analýze Moravských Kopanic, toponymum Vápenice je odvozeno od pálení vápna v pecích. Navrhuji kulturní aktivitu, která by návštěvníky seznámila s dávným řemeslem, pálením vápna v pecích. Byl by vymezen prostor, obstaraná pec a místní obyvatel Vápenic, který by návštěvníkům předváděl pálení vápna. Návštěvu pecí by doprovázela historická fakta, fotografie, videa a vzpomínky nejstarších místních obyvatel, které by mohly být promítány na plátně ve vymezeném prostoru.

Návštěvníci by zaplatili vstup do vymezených prostor, což by obci snížilo náklady. Pokud by akce byla pro návštěvníky zajímavá, mohlo by se jednat o budoucí pravidelný příjem obce. Z dotazníkového šetření plyne, že respondenti o takovou aktivitu zájem jeví.

Cílová skupina: Obyvatelé všech věkových kategorií žijících v Moravských Kopanicích, v okolí Moravských Kopanic, ale také pro turisty z celé České republiky

Předpokládané náklady: 150 000 Kč

Předpokládané zdroje financování: Obec Vápenice (možnost placeného vstupu – snížení nákladů obce), IS Kopanice

Rizika: Nezájem ze strany návštěvníků dozvědět se něco o historii obce a o historii pálení vápna, absence vyhovujícího prostoru a pece

Přínos: Seznámení s historickými řemesly, uchování místních tradic a zvyků

8.1.3 Návrh č. 3

FENOMÉN ŽÍTKOVSKÝCH BOHYŇ NA ŽÍTKOVÉ

Cíl: Rozvoj kulturních aktivit

Charakteristika projektu: Obec Žitková v posledních letech zaznamenala velký nárůst turismu, zejména díky fenoménu žitkovských bohyň, kterému výrazně dopomohla Kateřina Tučková se svou knihou Žitkovské bohyně. Na Žitkově se nyní nachází dům poslední bohyně, která je již po smrti. Místní majitel z jejího domu vytvořil muzeum, bohužel kromě vysokého vstupu a dvou místností k vidění se návštěvník nedomluví na nic jiného. Navrhujeme kulturní aktivitu, ve které by se návštěvník dozvěděl o historii a legendách žitkovských bohyň, o vaření léčivých lektvarů, o bylinkách. Akci bych umístila na okraj lesů a luk, které byly pro sbírání bylin typické. Pokud by majitel místního muzea poslední žitkovské bohyně souhlasil, byla by možnost akci provádět přímo na jeho pozemku, který se nachází na okraji luk a lesů. Historik nebo podobně zaměřený člověk by návštěvníky provedl po domě, ale návštěvníci by dostali potřebný výklad, který by byl zajímavý a obohacující. Na pozemku by bylo více míst, kde by se návštěvníci například společně pokusili uvařit jednodušší bylinný lektvar, vyrobit si plechový hrníček, který byl typický pro bohyně, zakoupit si knihu o bohyních. Občerstvení by bylo zajištěno ze strany místních obyvatel, kteří by prodávali své domácí sýry, chleby, maso, mléko, i pitný režim by zajistili místní obyvatelé, aby měli

možnost přivýdělku. V dotazníkovém šetření naprostá většina uvedla, že jeví zájem o kulturní aktivitu spojenou se žitkovskými bohyněmi.

Cílová skupina: Návštěvníci všech věkových kategorií se zájmem o historii žitkovských bohyň

Předpokládané náklady: 100 000 Kč

Předpokládané zdroje financování: Obec Žitková (možnost placeného vstupu – snížení nákladů obce)

Rizika: Největším rizikem je nezájem ze strany majitele pozemku po poslední žitkovské bohyni, dalším rizikem jsou špatné povětrnostní podmínky (déšť, silný vítr)

Přínos: Přivýdělek pro místní obyvatele, rozšiřování historie, tradic a zvyků

8.1.4 Návrh č. 4

MARATON NA LOPENÍKU

Cíl: Rozvoj sportovních aktivit

Charakteristika projektu: Pro obec Lopeník navrhuji sportovní aktivitu, která má za cíl uspokojit jednak sportovně zdatné jedince, ale také méně zdatné jedince. Navrhuji běh na rozhlednu Lopeník. Lopeník je turisticky vyhledávaná lokalita, což plyne i z dotazníkového šetření. Prochází jí několik pěších turistických tras, naučná stezka, cyklostezka, právě tyto podmínky mě inspirovaly k vytvoření sportovní aktivity.

Na výběr by bylo několik druhů tras s rozlišným terénem i vzdáleností. Návrh má za cíl uspokojit všechny věkové kategorie sportovců, ale také neomezovat méně zdatné sportovce. Hlavní závod by byl ve vzdálenosti 42, 195 km neboli maraton a na vítěze by čekaly největší ceny. Druhý závod by byl půlmaraton a třetí závod by byl ve vzdálenosti 10 km. Čtvrtý závod by byl vhodný pro dětské sportovce, měřil by 5 km a byl by pro něj zvolený nejméně náročný a nejvíce bezpečný terén, abychom se vyvarovali úrazům dětí.

Pro sportovce by bylo po trasách běhu připraveno občerstvení, především nápoje. Všechny čtyři trasy by vedly na rozhlednu Lopeník a v cíli by na sportovce čekalo občerstvení ve formě ovoce, zeleniny a cereálních obložených chlebů. U rozhledny Lopeník by byly připraveny stupně vítězů, medaile a hmotné vítězné dary. Jakmile by všichni účastníci doběhli do cíle a občerstvili se, proběhlo by vyhlášení vítězů a pokračovala by volná zábava.

Cílová skupina: Návštěvníci všech věkových kategorií se zájmem o sportovní aktivity

Předpokládané náklady: 30 000 Kč

Předpokládané zdroje financování: Obec Lopeník

Rizika: Špatné povětrnostní podmínky (déšť, silný vítr)

Přínos: Sportovní aktivita a zdraví soutěžících

8.1.5 Návrh č. 5

GULÁŠFEST NA VYŠKOVCI

Cíl: Rozvoj gastronomických aktivit

Charakteristika projektu: Pro obci Vyškovec jsem navrhla kulturní aktivitu, která je zaměřena na gastronomický zážitek. Navrhuji gulášfest na Vyškovci, neboť jakákoliv gastronomická aktivita v obci Vyškovec chybí. Gastronomický zážitek, gulášfest navrhovali i respondenti v dotazníkovém šetření.

Gastronomickou aktivitu jsem zasadila do obce Vyškovec, protože většina místních obyvatel vlastní krávu nebo dokonce několik krav. Místní obyvatelé by tedy mohli zásobit festival svým vlastním kvalitním hovězím masem. Jednodenní gulášfest by se konal na veřejném prostranství v obci Vyškovec. Účastníci by vytvořili maximálně pětičlenné týmy a každý tým by pracoval se stejnými surovinami. Každý tým by dostal kotlík na guláš, dřevo na podpal a stejné množství cibule a masa, které by dodali místní obyvatelé. Účastníci soutěže o nejlepší guláš by zaplatili vstupné, ve kterém by bylo obsaženo zapůjčení kotlíku, cibule a maso. Pro místní obyvatele je prodej masa na gulášfestu možností přivýdělku.

Na veřejném prostranství by hrála místní kopaničářská skupina, která by zajistila tradiční lidovou zábavu pro návštěvníky gulášfestu. Nejlepší guláš by byl hodnocen jednak ze strany odborné poroty, ale také ze strany návštěvníků. Na vítězný tým by čekala odměna.

Cílová skupina: Místní obyvatelé kopaničářských obcí, obyvatelé z okolních obcí, popřípadě i turisté

Předpokládané náklady: 20 000 Kč

Předpokládané zdroje financování: týmy soutěžících, obec Vyškovec

Rizika: Špatné povětrnostní podmínky (déšť, silný vítr)

Přínos: Přivýdělek pro místní obyvatele, rozvoj gastronomických aktivit

ZÁVĚR

Moje bakalářská práce měla za cíl podpořit rozvoj kulturních aktivit v Moravských Kopanicích neboli navrhnout takové kulturní aktivity, které budou přínosem jak pro místní obyvatele kopaničářských obcí, tak pro obyvatele z okolí Moravských Kopanic.

Teoretická část byla rozdělena na tři části. První část představovala charakteristiku základních pojmů týkajících se místního (lokálního) rozvoje. V první části jsem se zaměřila především na místní a udržitelný rozvoj. Druhá část se věnovala neziskovým organizacím, konkrétně charakteristice neziskové organizace, typologii neziskových organizací, založení vybraných neziskových organizací a financování. Třetí část byla zaměřena na kulturu a kulturní politiku, především na charakteristiku kultury, kulturní dědictví, UNESCO, tradiční lidovou kulturu a lokální kulturu. Ve třetí části jsem se mimo jiné zaměřila i na vztah kultury a marketingu.

Praktická část byla rozdělena na čtyři části. První část zaznamenávala základní informace o oblasti Moravské Kopanice pomocí socioekonomické analýzy. Socioekonomická analýza znázornila nynější stav na základě historie, nářečí, vymezení oblasti, obecné charakteristiky jednotlivých obcí, počtu obyvatel a ekonomické situaci.

Druhá část praktické části zaznamenává východiska místní kultury v Moravských Kopanicích. Zde jsem se soustředila převážně na kulturní památky, které se nachází v jednotlivých obcích. Dále jsem se zaměřila na kulturní aktivity konané v kopaničářských obcích a shromáždila kulturní aktéry, kteří podporují kulturní rozvoj Moravských Kopanic.

Ve třetí části je zobrazena SWOT analýza, která identifikuje silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby oblasti Moravské Kopanice. SWOT analýza je vypracována na základě rozhovorů s místními obyvateli, vlastních vědomostí a zkušeností.

Čtvrtá část znázorňuje dotazníkové šetření, které bylo zaměřeno především na obyvatele z okolí Moravských Kopanic. Dotazníkové šetření bylo vytvořeno na základě rozvoje kulturních aktivit a zjištění, o jaké kulturní aktivity mají obyvatelé z okolních obcí zájem. Tato kapitola mimo jiné zachycuje i rozhovory s místními obyvateli, kteří jsou pro mé následující návrhy stěžejní.

Poslední část praktické části byla inspirována a navržena na základě všech předcházejících kapitol praktické části. Bylo vytvořeno celkem pět kulturních návrhů pro rozvoj kultury v jednotlivých kopaničářských obcích. Každá obec vyniká svou specifičností, a proto byl do

každé obce zasazen návrh specifické kulturní aktivity. Návrhy jsou navrženy jednak pro zmíněný kulturní rozvoj, ale také pro spokojenost místních obyvatel i obyvatel z okolí Moravských Kopanic. Každá kulturní aktivita je navržena tak, aby byla možnost ji uskutečnit z finančního hlediska. Navrhla jsem i možnosti snížení nákladů.

Na závěr své bakalářské práce bych velmi ráda poděkovala všem místním obyvatelům za milý přístup, ochotu a inspiraci ke zpracování návrhu kulturních aktivit. Dále bych ráda poděkovala všem respondentům za jejich ochotu a vstřícnost.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

- [1] ANHEIER, Helmut, 2014. *Nonprofit Organizations: Theory, Management, Policy*. 2nd edition. Abington, Oxon: Routledge, 450 p. ISBN 9780415550468.
- [2] BAČUVČÍK, Radim, 2011. *Marketing neziskových organizací*. Zlín: VeRBuM, 190 s. ISBN 978-808-7500-019.
- [3] BERNARD, Josef (ed), 2010. *Endogenní rozvojové potenciály malých obcí a místní samospráva*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 126 s. ISBN 978-80-7330-187-3.
- [4] BERNARD, Josef, 2011. *Samospráva venkovských obcí a místní rozvoj*. Praha: Sociologické nakladatelství: Sociologický ústav AV ČR, 236 s. ISBN 9788074190698.
- [5] BOUKAL, Petr a Hana VÁVROVÁ, 2007. *Ekonomika a financování neziskových organizací*. Praha: Oeconomica, 89 s. ISBN 978-80-245-1293-8.
- [6] ERTÜRK, Eylem (ed.), 2016. *Příručka rozvoje místní kulturní politiky: kroky, nástroje, případové studie*. Brno: Praha: Barrister and Principal; Institut umění – Divadelní ústav, 2016, 146 s. ISBN 978-80-7485-094-3.
- [7] FRÍČ, Pavol a Rochdi GOULLI, 2001. *Neziskový sektor v ČR: výsledky mezinárodního srovnávacího projektu Johns Hopkins University*. Praha: Eurolex Bohemia, 203 s. ISBN 8086432041.
- [8] KUČOVÁ Věra, 2009. *Světové kulturní a přírodní dědictví UNESCO*. Praha: Národní památkový ústav, ústřední pracoviště, 199 s. ISBN 978-80-87104-52-1.
- [9] NEKOLNÝ, Bohumil, 2014. *Paradigmata moderní kulturní politiky*. V Praze: Institut umění – Divadelní ústav, 107 s. ISBN 9788070083178.
- [10] O'BRIEN, Dave, 2015. *Kulturní politika: management, hodnoty a modernita v kreativních průmyslech*. Brno: Barrister and Principal, 262 s. ISBN 978-80-7008-356-7.
- [11] PATOČKA, Jiří a Eva HEŘMANOVÁ, 2008. *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Praha: ASPI, 199 s. ISBN 9788073573478.

[12] ŠKARABELOVÁ, Simona, 2020. *Když se řekne nezisková organizace: příručka pro zastupitele krajů, měst a obcí*. Brno: Masarykova univerzita, 130 s. ISBN 80-210-3031-3.

[13] ŠKARABELOVÁ, Simona, 2005. Vymezení pojmu nestátní nezisková organizace. In: Škarabelová Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 52 s. ISBN 8023940570.

[14] STEJSKAL, Jan, 2010. *Ekonomika neziskové organizace*. Pardubice: Junák – svaz skautů a skautek ČR, 272 s. ISBN ISBN 978-80-86825-55-7.

[15] STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŽÁTKOVÁ, 2012. *Neziskové organizace – vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 169 s. ISBN 9788073579739.

[16] REKTOŘÍK, Jaroslav, 2001. *Organizace neziskového sektoru: základy ekonomiky, teorie a řízení: [učebnice]*. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2001, s. 41. ISBN 9788086929545.

[17] RICHARDS, Greg a Robert PALMER, 2010. *Eventful Cities: Cultural Management and Urban Revitalisation*. Oxford: Butterworth-Heineman, 516 p. ISBN 978-0-7506-6987-0.

[18] WOKOUN, René a kol., 2008. *Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. Praha: Linde, 475 s. ISBN 978-80-7201-699-0.

[19] ZEMÁNEK, Lukáš, 2003. *Lokální kultura v životě našeho venkova*. Geografie na cestách poznání. Sborník příspěvků k šedesátinám Ivana Bičíka. Praha: Katedra sociální geografie a regionálního rozvoje PřF UK, str. 149 s. ISBN 978-80-86561-10-0.

Internetové zdroje:

[20] 65. Kopaničářské slavnosti, © 2021, Starý Hrozenkov [online]. [cit. 2021-7-14]. Dostupné z: https://www.staryhrozenkov.cz/aktualne/kalendar-akci/65-kopanicarske-slavnosti-165_28cs.html

[21] České dědictví UNESCO v šestnácti, © 2021. *České dědictví UNESCO* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: https://www.unesco-czech.cz/tiskova-zprava/?id=318#page_start

[22] Dechová hudba Hrozenčané, © 2021, Starý Hrozenkov [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://www.staryhrozenkov.cz/organizace/dechova-hudba-hrozencane/>

- [23] Dům, č.p. 141, © 2021, Východní Morava [online]. [cit. 2021-7-16]. Dostupné z: <https://www.vychodni-morava.cz/cil/440>
- [24] Finance obce, © 2021, Starý Hrozenkov [online]. [cit. 2021-7-22]. Dostupné z: <https://www.staryhrozenkov.cz/urad/finance-obce/>
- [25] Hody a dožínky, © 2021, *Starý Hrozenkov* [online]. [cit. 2021-7-14]. Dostupné z: https://www.staryhrozenkov.cz/aktualne/kalendar-akci/hody-a-doizinky-196_30cs.html
- [26] Hospodaření obce, © 2015, *Žitková* [online]. [cit. 2021-7-12]. Dostupné z: https://www.zitkova.cz/vyhledavani-uredni-deska?search_board=&board_from=&board_section=48
- [27] Kopaničár – O souboru, o Kopanicích, ©2021, Kopaničár Starý Hrozenkov *ČEČERA* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <http://www.kopanice.cz/index.php/o-souboru/o-souboru-o-kopanicich>
- [28] Krajina Moravských Kopanic, ©1998-2021, *Mikroregion Bojkovsko* [online]. [cit. 2021-7-07]. Dostupné z: <http://www.mikroregion-bojkovsko.cz/encyklopedie/objekty1.phtml?id=90450>
- [29] Kronika – historie obce, © 2021, Starý Hrozenkov [online]. [cit. 2021-8-08]. Dostupné z: <https://www.staryhrozenkov.cz/obec/kronika-historie-obce/>
- [30] Krucifix, © 2015, *Národní památkový ústav* [online]. [cit. 2021-8-08]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/krucifix-12842518>
- [31] Lopeník, © 2010-2017, *Cestujeme po ČR* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: <https://www.cestujemepocr.cz/Obec/Detail/5514/Lopenik>
- [32] Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, © 2021. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. [cit. 2021-7-15]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/ministerstvo>
- [33] Moravské Kopanice, © 2009, *Gajdoši z Kopanic* [online]. [cit. 2021-8-12]. Dostupné z: <http://www.gajdosi.eu/moravske-kopanice/>
- [34] Občanské sdružení ZO ČSOP Moravské Kopanice, © 2021, *ZO ČSOP Moravské Kopanice* [online]. [cit. 2021-8-04]. Dostupné z: <http://www.moravskekopanice.cz/index.php?pg=csop>
- [35] Obec, © 2015-2020, *Obec Lopeník* [online]. [cit. 2021-8-11]. Dostupné z: <https://obec-lopenik.cz/uvod/o-obci/>

- [36] Oblast Moravské Kopanice, © 2021, *ZO ČSOP Moravské Kopanice* [online]. [cit. 2021-7-19]. Dostupné z: <http://www.moravskekopanice.cz/index.php?pg=vyskovec--tradice>
- [37] O obci, © 2021, *Obec Vyškovec* [online]. [cit. 2021-7-30]. Dostupné z: https://www.vyskovec.cz/?page_id=5
- [38] O farnosti, © 2021, *Starý Hrozenkov* [online]. [cit. 2021-7-22]. Dostupné z: <https://www.staryhrozenkov.cz/organizace/farnost-stary-hrozenkov-1/o-farnosti/>
- [39] O nás, ©2007, *Ženský sbor ČEČERA* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <http://www.cecera.cz/index.php?lan=cz&page=o-nas>
- [40] O nás, ©2008, *Mužský sbor z Vápenic* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://ms-zvapenic.webnode.cz/o-nas/>
- [41] Organizace, © 2021, *Starý Hrozenkov* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://www.staryhrozenkov.cz/organizace/>
- [42] O společnosti, © 2016, *IS Kopanice* [online]. [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://www.iskopanice.cz/o-nas/o-spolecnosti>
- [43] Raiwa, © 2021, *Starý Hrozenkov* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://www.staryhrozenkov.cz/organizace/raiwa/>
- [44] Regionální rozvojová agentura Bílé Karpaty – Moravské Kopanice, o. p. s., © 2005-2021, *Ekatalog* [online]. [cit. 2021-7-27]. Dostupné z: <https://www.ekatalog.cz/firma/585927-regionalni-rozvojova-agentura-bile-karpaty-moravske-kopanice-ops/>
- [45] Rozpočet obce, © 2021, *Obec Vápenice* [online]. [cit. 2021-7-07]. Dostupné z: https://www.vapenice.cz/?page_id=1630
- [46] Rozpočet obce, © 2021, *Obec Vyškovec* [online]. [cit. 2021-7-07]. Dostupné z: https://www.vyskovec.cz/?page_id=1114
- [47] Rozpočet obce Lopeník, © 2015-2020, *Obec Lopeník* [online]. [cit. 2021-7-07]. Dostupné z: <https://obec-lopenik.cz/uvod/obecni-urad/rozpocet-obce/>
- [48] Rozpočet obce na rok 2021, © 2021, *Monitor státní pokladna* [online]. [cit. 2021-7-07]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz>

- [49] Sakrální památky, Poutní místa – Kaple Panny Marie Kopanické, © 2021, *Slovácko* [online]. [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://www.slovacko.cz/misto/kaple-panny-marie-kopanicke/>
- [50] Socha sv. Jana Nepomuckého, © 2015, *Národní památkový ústav* [online]. [cit. 2021-7-19]. Dostupné z: <https://www.pamatkovykatalog.cz/socha-sv-jana-nepomuckeho-12875651>
- [51] Současnost, © 2015, *Žitková* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: <https://www.zitkova.cz/soucasnost/>
- [52] Spolky a sdružení, © 2015, *Žitková* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://www.zitkova.cz/spolky-sdruzeni>
- [53] Statek Ve Vlčí č.p. 40, © 2021, *Východní Morava* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: <https://www.vychodni-morava.cz/cil/479>
- [54] Statistiky nezaměstnanosti z územního hlediska, © 2021, *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz>
- [55] Udržitelný rozvoj, © 2008-2020, *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2021-7-10]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/udrzitelny_rozvoj
- [56] UNESCO, © 2021, *United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization* [online]. [cit. 2021-8-01]. Dostupné z: <https://en.unesco.org>
- [57] UNESCO a NÚLK, © 2021. *Národní ústav lidové literatury* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://www.nulk.cz/nulk/unesco/>
- [58] UNESCO: United nations Educational, Scientific and Cultural Organization, © 2021, *United Nations* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: <https://www.un.org/youthenvoy/2013/08/unesco-united-nations-educational-scientific-and-cultural-organization/>
- [59] Unicef and the Sustainable Development Goals, © 2021, *Unicef* [online]. [cit. 2021-7-11]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/sdgs>
- [60] Úvod, © 2001-2021. *Ústav regionálního rozvoje* [online]. [cit. 2021-7-29]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/default.asp?ID=299>
- [61] Vápenice, © 2021, *Obec Vápenice* [online]. [cit. 2021-7-20]. Dostupné z: https://www.vapenice.cz/?page_id=14

[62] Zvonice, © 2015, *Národní památkový ústav* [online]. [cit. 2021-7-17]. Dostupné z: <https://pamatkovykatalog.cz/zvonice-12842558>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
EU	Evropská unie
MBO	Mutual Benefit Organizations
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj ČR
OSN	Organizace spojených národů
PBO	Public Benefit Organizations
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	United Nations International Children's Emergency Fund
ÚÚR	Ústav územního rozvoje

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Logo Ministerstva pro místní rozvoj ČR	13
Obrázek 2 Obrázek 2 Pilíře udržitelného rozvoje	14
Obrázek 3 Cíle udržitelného rozvoje	15
Obrázek 4 Logo UNESCO	22
Obrázek 5 Poloha Moravských Kopanic v rámci České republiky	31
Obrázek 6 (zleva) Kostel Narození Panny Marie, Kaplička Panny Marie, Socha svatého Jana Nepomuckého	41
Obrázek 7 Kaplička Povýšení svatého Kříže	42
Obrázek 8 Kaple Panny Marie Kopanické	43
Obrázek 9 (zleva) Zvonička, Statek ve Vlčí č.p. 40, Památník americkým letcům	44
Obrázek 10 (zleva) Zvonice, Krucifix	45
Obrázek 11 (zleva) Dům č.p. 141, Rozhledna Lopeník	46
Obrázek 12 Pohlaví respondentů	50
Obrázek 13 Věk respondentů	51
Obrázek 14 Bydliště respondentů	51
Obrázek 15 Účast na kulturních aktivitách	52
Obrázek 16 Kulturní aktivity v konkrétních obcích	52
Obrázek 17 Preferenze kulturních aktivit	53
Obrázek 18 Návštěvnost památek, popřípadě turistických míst	53
Obrázek 19 Památky, popřípadě turistická místa v konkrétních obcích	54
Obrázek 20 Preferenze památek, popřípadě turistických míst	54
Obrázek 21 Zájem o kulturní aktivity	55
Obrázek 22 Kulturní aktivita v obci Žítková	55
Obrázek 23 Kulturní aktivita v obci Vápenice	56
Obrázek 24 Kulturní aktivita v obci Lopeník	56
úřObrázek 25 Kulturní aktivita v obci Vyškovec	57
Obrázek 26 Kulturní aktivita v obci Starý Hrozenkov	57
Obrázek 27 Návrhy respondentů	58

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počet obyvatel v Moravských Kopanicích k roku 2021	33
Tabulka 2 Příjmy a výdaje kopaničářských obcí k roku 2020 v tis. Kč	34
Tabulka 3 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Starý Hrozenkov v tis. Kč	35
Tabulka 4 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Vápenice v tis. Kč	35
Tabulka 5 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Žitková v tis. Kč.....	36
Tabulka 6 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Vyškovec v tis. Kčí	37
Tabulka 7 Schválený rozpočet na rok 2021 obce Lopeník v tis. Kč.....	37
Tabulka 8 SWOT analýza Moravských Kopanic	48